NR: 2-2015

scen & FILM

Teaterförbundets tidning

Radarpar i kostymskapande
Hur viktig är scenkonstkritiken idag?
Hanne Wirde har stenkoll på allt

Tala med dina kollegor om facket!

”Facket lockar allt fler” står det att läsa i Dagens Nyheter. Att unga idag inte vill engagera sig är en myt, menar artikelförfattaren och fortsätter ”till medlemsökningen bidrar förstås den allt osäkrare arbetsmarknaden med skakiga anställningsvillkor, som fått stora grupper att längta efter mer reglerade löner, anställningstrygghet och arbetsmiljö.”

För Teaterförbundet/för scen och film är rekrytering av nya medlemmar en starkt prioriterad fråga, och även vi kan se ett ökat fackligt engagemang. Ett engagemang som lika mycket handlar om traditionella fackliga frågor som möjligheterna att arbeta för en offensiv scen- och filmpolitik.

Men det är viktigt att nå ut med information om vad ett medlemskap innebär i vardagen. Daglig hjälp i jouren av vår förhandlingsavdelning, förmånliga medlemsförsäkringar, möjlighet till stipendier och stöd från olika fonder är några exempel. Vi gör mycket uppsökande verksamhet på filminspelningar och utbildningar. Också den tidning du nu håller i handen är en medlemsförmån, ensam som branschtidning om att förmedla vad som händer inom scen och film.

Att vi är många medlemmar är samtidigt avgörande för att vi ska kunna förhandla och teckna alla de kollektivavtal som omfattar olika områden inom scen och film. Avtal som lägger grunden till villkoren för dig som arbetar som frilansare oavsett om det sker som visstidsanställd eller frilansande egenföretagare.

Teaterförbundet ska vara en plats dit man kan vända sig med alla olika typer av yrkes- och avtalsfrågor – och när medlemmarna agerar så ska förbundet svara. Underbart roligt är det när en grupp yrkesverksamma själva vänder sig till förbundet och vill ha stöd. I januari fick jag ett brev från en av våra casting directors som berättar om försämrade villkor, till exempel vad gäller kreditering av arbetet i filmer och tv-serier.

Här finns en grupp yrkesverksamma som vill undersöka vad Teaterförbundet kan göra när det gäller castarnas villkor. Lönar det sig att bli medlem? Yrket casting director har vuxit under de senaste 20 åren, man har ett stort inflytande över film och tv-serier och självklart har man rätt till cred för det. Att varje enskild individ ska kämpa för bättre villkor är svårt – just här kan vårt fackförbund ta ett större grepp och driva castarnas gemensamma frågor.

För mig som ordförande är det viktigt att ha en kontinuerlig och bra relation till så många medlemmar som möjligt, i alla de olika yrken som vi organiserar. Medlemmar som tar kontakt och vill agera måste få ett svar från oss. Några frilansande dansare och skådespelare skrev och ville diskutera frågan om daglig träning för dessa yrkesgrupper. Ett scenkonstkollektiv har bildats för att göra verklighet av en dröm: att starta Sveriges första scen som kombinerar daglig träning för professionella scenkonstnärer med en experimentell verkstad som också vänder sig till publiken.

En av Teaterförbundets viktigaste frågor är just möjligheterna för de yrkesverksamma att utveckla och bredda sin kompetens. Vi driver frågan i våra kollektivavtal, men vi arbetar också politiskt för en fortsättning av de lyckosamma Kulturkraftsprojekten i Stockholm och Skåne. Kompetensutveckling innebär också för deltagarna möten och nätverksbyggande, nya konstellationer skapas och våra yrken kan utvecklas vidare.

För att vi ska blir fler krävs naturligtvis att förbundet centralt når ut med information om vad vi faktiskt gör, att vi driver medlemmarnas frågor, individuellt och kollektivt. Men än viktigare är att du talar med dina kollegor. Det vanligaste svaret till att man är oorganiserad är att ingen ställt frågan om medlemskap.

Framför oss ligger en tuffare arbetsmarknad, en oklar kulturpolitik och vi behöver bli fler i Teaterförbundet/för scen och film. Då kan vi göra ännu större skillnad!

ANNA CARLSON
ORDFÖRANDE

PÅ OMSLAGET: **HANNE WIRDE**
FOTO: **OLA KJELBYE**

scen & film gör fördjupande reportage och intervjuer med personer verksamma inom scen- och filmområdet. Tidningen bevakar aktuella frågor av facklig, konstnärlig, kultur- och arbetsmarknadspolitisk natur.

scen & film – teaterförbundets tidning

Utkommer med åtta nummer per år och sänds utan särskild beställning kostnadsfritt till Teaterförbundets medlemmar.
Prenumerationspris: 350 kronor/år.

Ansvarig utgivare: **Jaan Kolk.** Chefredaktör: **Magdalena Boman.**
Layout: **Magdalena Boman.**
Grafisk form: **Mu ab**
Återkommande medarbetare: **Annicka Istemo, Gert Lundstedt, Kristian Pohl.**
Redaktionskommitté: **Åse Axberg, Frida Beckman, Mireille Bergenström, Sven Dahlberg, Eleonor Fahlén, Jaan Kolk, Minna Krook, Martyna Lisowska Söderberg, Hugo Therkelson.**

Postadress: Teaterförbundet, Box 127 10, 112 94 Stockholm.
e-post: magdalena@mboman.se, magdalena.boman@teaterforbundet.se
Besöksadress: Kaplansbacken 2A.
Telefon: 08-441 13 00. Fax: 08-653 95 07. Redaktion: 070-664 55 59.
Annonser: **SB-Media AB,** Alex Simonsson Tel: 08-545 160 63.
e-post: alex@sb-media.se
Tryck: **DanagårdLitho,** Ödeshög 2015..
Repro**: Cicero Tryck och media.**
ISSN 2001-5518
Scen & film är medlem i Sveriges Tidskrifter

Pdf på tidningen finns även på TFs hemsida: www.teaterforbundet.se

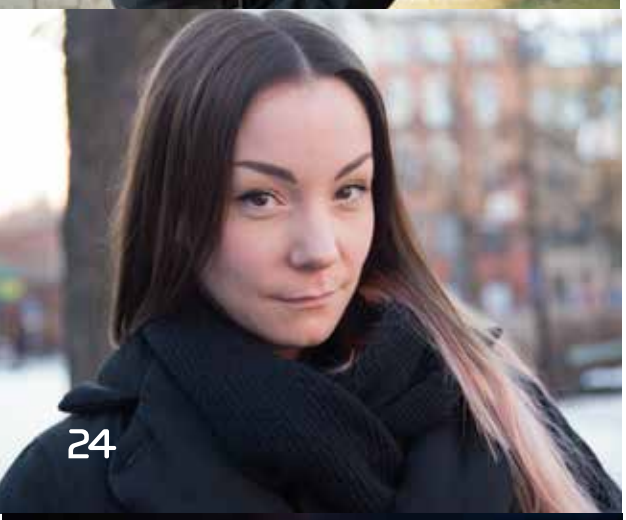

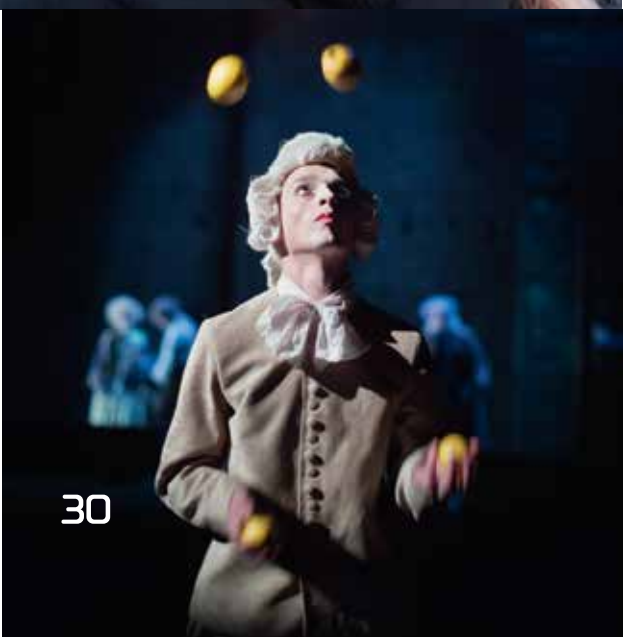

Innehåll nr 2-2015

4 MÅNADENS BILD
Dansaren Hugo Therkelson.

7 TEATERFÖRBUNDET UPPVAKTAR KULTURUTSKOTTET
Nytt system för filmfinansiering är nödvändigt.

10 INTERVJU: SANDRA PARMENT
Scenografigäng fick Guldbagge för kollektivt bygge.

12 VEM STÅR BAKOM SCENKONSTBIENNALEN?
Svensk Teaterunion ett stort och brett nätverk.

18 SCENKONSTPRODUCENTER – ETT BRISTYRKE
Hanne Wirde är navet i produktionen.

24 HUR VIKTIG ÄR DEN TRADITIONELLA SCENKONSTKRITIKEN?
Så ser scenkonstnärerna på det nya medielandskapet.

29 KRÖNIKA: MARIA WÄRME
All the world is a stage! Ledsen Shakespeare, men tyvärr är det fel.

30 RADARPARET BERÄTTAR HISTORIER GENOM KOSTYMER
Kostymdesignern Kersti Vitali Rudolfsson och tillskäraren Karin Höeg.

34 GÄSTSOLISTER SPARKAS

Nästa nummer kommer den 8 april
Presstopp den 20 mars

12 Iranskt gästspel gästar Scenkonstbiennalen i maj.

18 Hanne Wirde, teaterproducent. Foto: Ola Kjelbye.

24 Regissör Moa Backman. Foto: Magdalena Boman.

30 Ur föreställningen Venus. Foto: Markus Gårder.

Ständigt denne Nötknäppare

Namn: Hugo Therkelson.
Ålder: 40 år
Yrke: Dansare på Kungliga Operan samt student på StDH där han utbildar sig till ljud-designer.
Aktuell i: Kungliga Operans uppsättning av Julia och Romeo, och till våren i rollen som Don Quijote.
Kulturupplevelse som inspirerar: Förra sommaren, när vi var på turné i Luxemburg såg jag en sydkoreansk konstnär Lee Bul som gjorde fantastiska stålkonstruktioner. Buls konst såg ut som jag vill att min musik ska låta. Det var hängande skulpturer, tavlor, allt tänkbart – en slags cyberaktig industrivärld. Väldigt inspirerande!

NÖTKNÄPPAREN PÅ KUNGLIGA OPERAN har varit en slags följetong för Hugo Therkelson.

– Här på bilden är jag Farbror Blå. Jag gör ofta den här typen av roller, med mycket skådespeleri. Jag tycker om när det blir teater, säger Hugo.

På bilden försöker Farbror Blå att laga Lottas trasiga nötknäppare som har formen av en julbock, men han lyckas inte. Den lagas senare i föreställningen av kolaren/prinsen.

Nötknäpparen eller Petter och Lottas jul, som uppsättningen av koreografen Pär Isberg heter, hade urpremiär 1995 och är nästan alltid slutsåld i juletider. Hugo har gjort minst 14 olika roller i föreställningen, han har bland annat varit råttkung, bagarpappa, smällkaramell, blomma och polkagris.

– Jag har i stort sett medverkat i Nötknäpparen sedan jag var åtta år, jag är uppvuxen med den musiken. Faktum är att balettvärlden har påverkat mig långt mer än jag velat erkänna. Den präglar och influerar mig när jag komponerar musik. Jag hamnar ofta i det där svulstiga, romantiska uttrycken och samplar gärna körer, säger Hugo som under åren gjort musik just till dansföreställningar.

På ljuddesign-utbildningen vid StDH, där Hugo går säger hans kurskamrater att han gör opera av allt.

– Till sommaren går jag i pension som dansare. Det känns fantastiskt, för jag är helt inne i min skola nu, och det intensiva arbete som pågår där. Jag har siktet inställt på att göra ljud-design till teatern. Men jag hoppas förstås att via mina kontakter i dansvärlden även i framtiden kunna jobba med ljud för dans.

MAGDALENA BOMAN

Alexander Kenney

Manuset ”Mitt på mörka dan” provocerar

Manustävlingen Black is the new black är avgjord. Vinnarna är Senay Berhe, Aron Levander och Meron Mangasha med manuset ”Mitt på mörka dan”. De får nu ett utvecklingsstöd om 150 000 kronor från Svenska filminstitutet, SFI.

Tävlingen utlystes av långfilmskonsulenten Baker Karim i höstas. Syftet är att få fram manus som bryter stereotypa bilder av Afrika, motverkar rasistiska schabloner samt inspirerar till nya perspektiv och berättelser.

– Det här är en filmidé som i sin konceptuella form driver tävlingens parametrar till det yttersta. ”Mitt på mörka dan” är en provokation, en tankeställare och en stark filmberättelse som kommer att debatteras och diskuteras av biopubliken långt efter filmens slut, tror Baker Karim.

Totalt kom 43 manusförslag in under en månad, vilket visar att det finns en massa berättelser därute som inte kommer in om vi inte specifikt ber om dem, tillägger Baker Karim.

SFI har inte lovat några beslut för ett utförande och utvecklingsstödet kommer, som brukligt är, att följas upp med ett slags återkoppling om cirka tre månader.

– Men vi hoppas förstås att det i producentledet finns de som fattar intresse för projektet i och med den här tävlingen Det är ett otroligt intressant manus, ett grepp som jag inte sett tidigare. Historien utspelar sig i Sverige och under en solförmörkelse, säger Baker Karim.

MAGDALENA BOMAN

✓ *Senay Berhe* är regissör på bland annat Stocktown Films. *Aron Levander* är manusförfattare med uppdragsgivare som Yellowbird och Tre vänner. *Meron Mangasha* är poet.
✓ Alla tre står bakom manuset.
✓ Juryn bestod av Astrid Assefa, Judith Kiros och Dani Kouyaté, med Maria Salah som ordförande.

Fråga i förra numret:
Har du upplevt att villkoren för barnteatern försämrats?

Ja 96 %

Nej 4 %

Hur gör du?
Påverkar recensioner ditt arbete?
*Svara **Ja** eller **Nej** på:*
www.teaterforbundet.se

BAROMETERN

Påverkar recensioner ditt arbete?

”Ja, även om jag försöker hålla dem en bit ifrån mig”

Anna Vnuk, koreograf och dansare:

– Ja, de påverkar mig personligen i mitt arbete. Men rent konstnärligt är det min uppgift att alltid följa visionen och inte bli rädd och börja fundera på hur föreställningen ska tas emot. Det är viktigt att det finns forum där det går att föra en vidare diskussion om det vi gör och att det görs av personer med stor kunskap. De som inte bor i större städer måste få möjlighet att ta del av analys och kritik och strömningar inom de smalare konstområdena.

”Ja, det behövs kvalificerade kulturskribenter”

Elin Rombo, operasångare:

– Ja, jag blir jättepåverkad av recensioner. Det finns vissa som skriver i positiv anda, och som har en förmåga att uttrycka sig konstruktivt och fördjupande. Sedan finns det dem som har en förmåga att mosa glädjen, som inte tar hänsyn till allt arbete bakom en uppsättning. Nyligen skrev en recensent i min hemstad Katrineholm en recension som i stort sett förlöjligade föreställningen, till och med publiken, det var helt förkastligt. Det behövs kvalificerade kulturskribenter som skriver på ett sätt så att det skapas diskussion om vår konstform. För den måste få ta plats i samhället.

”Ja, men jag bryr mig inte så mycket om smakdelen av recensionen”

Johanna Garpe, regissör:

– Ja, när jag regisserar så kallade ”okända” verk kan en kunnig recensent fungera som en dörröppnare för publiken, oavsett om recensionen är positiv eller negativ. Som publik bryr mig inte så mycket om själva smakdelen av recensionen, eftersom den är högst personlig. En recensent som genomför en gedigen analys, lyckas fånga verket, dess placering i samtiden kan göra att jag köper en biljett, även om recensenten avråder. Vi behöver inte tycka lika.

Film i fokus vid uppvaktning

Utforma ett nytt filmfinansieringssystem, där alla som ägnar sig åt rörliga bilder är med och betalar.

Det tänker Teaterförbundet, Film- och tv-producenterna, Dramatikerförbundet och Sveriges filmregissörer förmedla när de uppvaktar riksdagens kulturutskott den 12 mars.

Det gamla filmavtalet, som i dess form bygger på biografvisningar, har trätt ur tiden. Världen ser annorlunda ut idag, menar åtskilliga i branschen.

– Det måste formas en ny filmpolitik som har ett konstnärligt fokus och som garanterar en kontinuerlig och stabil produktion, säger Anna Carlson.

Då krävs det också tillräckliga resurser för att kunna uppnå målen, fortsätter Anna Carlson. Grundtanken är alltså att alla som tjänar pengar på film ska vara med och betala.

Förra året kom Göran Blomberg på kulturdepartementet med ett förslag, en slags plan B om ett nytt filmfinansieringsavtal havererar, att filmen ska ha två skilda finansieringar, en för kommersiell film och en för konstnärlig film. Men det förslaget ratas av de som uppvaktade kulturutskottet.

– Det måste till en sammanhållen filmpolitik som både omfattar den breda och den smala filmen, säger Anna Carlson.

Hon tillägger att det är extremt viktigt att det finns ett avtal där Teaterförbundets medlemmar, filmarbetare som filmregissörer kan arbeta på en bra grund, med rimliga arbetsvillkor och goda löner.

– Staten måste ta sitt ansvar för en filmpolitik som är både nationell och kan skickas ut i världen. Vi har många historier att berätta, säger Anna Carlson.

MAGDALENA BOMAN

Stort intresse för ny filmfond i Mälardalen

Stockholms stad har lagt grunden till en filmfond i Stockholm-Mälardalen och avsatt 20 miljoner kronor. Vdn Anette Mattsson är nöjd:
– Det har blivit en ketchupeffekt, nu vill åtta nya kommuner satsa på film.

Roger Mogert, som är nytillträdd ordförande för Filmregionen Stockholm-Mälardalen gick förra året ut med en utfästelse att staden skulle grunda en filmfond om 50 miljoner kronor. Staden satsade 20 miljoner kronor.

– Det gjorde att proppen i systemet försvann. Järfälla kommun gick omedelbart in och sedan januari står åtta nya kommuner på tur för att ansluta sig. Vi är väldigt glada för det, säger Anette Mattsson.

Pengarna kommer att slussas in i bolaget Film Capital Stockholm, som sedan kommer att kunna utnyttjas av alla medlemmar som vill avsätta medel för att investera i film. Anette Mattsson förklarar:

– Redan i år hoppas vi kunna lägga 10-15 miljoner kronor på produktioner som också är intressanta när det gäller att marknadsföra regionen. Vi satsar hellre på några stora som lyfter, än fler små.

Filmregion Stockholm-Mälardalen har också tillgång till en del privata medel och Gotlands filmfond. Anette Matsson räknar med att ännu fler kommuner ska ansluta sig vilket genererar pengar till Filmregionen AB.

– Det kommer att ge oss möjlighet att också stödja filmer med budskap, det vill säga andra värden än rent kommersiella, det vill säga konstnärlig film. Vi hoppas kunna lägga 1-2 miljoner kronor redan i år på den typen av projekt och utvecklingsbidrag, fortsätter hon.

Men det har att göra med hur snabbt de nya kommunerna träder in i Filmregionen.

– Vi vill se till att filmerna stannar i Stockholm, och att produktionerna inte måste åka till andra ställen för att bygga upp vår stad. För det känns tråkigt.

Ytterligare en effekt av att Stockholms stad nu gått in i Filmregionen är att fler internationella kontakter hört av sig och är nyfikna på vad som är möjligt att göra i filmväg i huvudstaden.

Vad menar du Stockholm nu måste göra för att kunna växa och bli en konkurrent till Västra Götaland och Film i Väst?

– Vi har byggt en struktur som är hållbar. Det viktiga nu är att fler offentliga finansiärer går in och satsar på film. Se vad som hände i Sala kommun, när Jordskott spelades in där. Under premiärer i Sala stod kommunstyrelsens ordförande, Carola Gunnarsson, och talade om hur filmens effekt var rena drömmen för henne, eftersom Jordskott genererat 10 miljoner kronor åt kommunen bara under den tid den spelades in. Det twittrade jag om direkt! Det offentliga får så mycket tillbaka om de satsar på film, avslutar Anette Mattsson.

MAGDALENA BOMAN

Samverkansmodellen urholkas

Riksdagens beslut att finansiera tidskriftsstödet genom att ta pengar från regional kultur urholkar kultursamverkan. Nu syns konsekvenserna av att alla regioners anslag minskat med 1,5 procent. Staten frångår sitt ansvar, hävdar kritiker.

Samverkansmodellen är på väg att krackelera, menar regionala kulturpolitiker. Staten frångick sitt ansvar för finansieringen av kulturpolitiken, när riksdagen fattade beslut om att kompensera kulturtidskrifterna med medel ur kultursamverkansmodellen. Sedan i december har kritika röster höjts, ilskan bland politiker i regionerna är påtaglig.

– Vi är kritiska till att Kulturrådet gör detta utan någon som helst dialog med regionerna. Kulturrådet fick det att framstå som om att 15 miljoner av 1,2 miljarder kronor är ingenting. Det är olyckligt att insatser på kulturområdet ställs mot varandra. Nu ser vi hur det slår, säger Nina Björby, ordförande i Västerbottens län (S).

Varje region i samverkansmodellen ska alltså tillämpa osthyvels-principen och skära ner med 1,5 procent i sina verksamheter. I Västerbotten motsvarar det drygt 1,1 miljon kronor. Det slår hårt på institutioner, konsulentverksamheten och arkivet.

– Det är mycket pengar på verksamhetsnivå och drabbar främjandeverksamheten för musik, teater och dans. Visst, institutionerna får minskade utgifter på grund av pensionsöverenskommelsen, men faktum är att staten sänkt anslagen till kulturverksamheten. Överskottet från pensionsöverenskommelsen har inget med saken att göra, det är som att jämföra päron med äpplen, fortsätter Nina Björby.

I Norrbotten krymper anslagen med 620 000 kronor, där hotas den turnerande kulturverksamheten. I Värmland förlorar Wermland Operan en halv miljon kronor och i Skåne måste regionen hyvla bort 2,76 miljoner kronor.

Kulturminister Alice Bah Kuhnke lovar en återställning av medlen till 2016, men det räcker inte. Nina Björby har tre önskemål:

• Att medlen inte fortsätter att urholkas så som de gjort under många år. Att staten räknar upp anslagen och följer avtalsrörelsens uppräkningar eftersom lönesidan är tung på scenkonstsidan.

• Att staten inte bara återställer utan förstärker sina insatser på kulturområdet, så att kulturen kan lyftas i hela landet.

• Att staten tar tillbaka de 25 miljoner kronor i förstärkning av utvecklingsmedlen i form av projekt som den i år tog bort.

– De farhågor vi hade från början med samverkansmodellen har besannats. Vi ser en reträtt från statens ansvar för den regionala och lokala scenkonsten. Det är viktigt att pensionspengar som regeringen nu vill använda för andra scenkonständamål, inte hamnar i andra hål inom den regionala kulturen utan stannar hos scenkonsten, säger Jaan Kolk, förbundsdirektör för Teaterförbundet.

MAGDALENA BOMAN

HALLÅ DÄR...

”Att komma utifrån är en tillgång”

Hallå där, Ulrika Stuart Hamilton, berätta om ditt uppdrag som nytillträdd ordförande för Statens kulturråd.

– Det känns jätteroligt! Formellt sett är mitt uppdrag att leda styrelsen och styra myndigheten Kulturrådet. Styrelsen är ett filter mellan politikerna och experter och utövare i kultursektorn. Jag har inte fått något explicit förändringsuppdrag men självklart kommer det att hända nya saker inom verksamheten framöver. Jag tror det kan vara en tillgång att jag kommer utifrån, inte tar saker för givna och ställer naiva, öppna frågor om verksamheten. Det kan leda till nya perspektiv och att styrelsen och tjänstemännen på Kulturrådet tvingas att tänka efter och i vissa fall hitta andra vägar än de gamla och invanda.

Vad har du själv för kopplingar till kultur?

– Jag har inga specialistkunskaper förutom att jag är en aktiv kulturkonsument, framför allt tycker jag om opera men går också gärna på konserter och teater. När jag växte upp spelade jag cello, piano och sjöng i kör. Mitt nya uppdrag gör att jag självklart kommer att ta del av mer scenkonst, film och musik. Nu ser jag fram emot att resa i landet och träffa kulturutövare och representanter för regionerna, men även i Stockholm kommer jag att försöka hinna se mer.

Vad ser du som den största utmaningen för Kulturrådet?

– En bättre balans i kulturbidragen mellan långsiktighet och flexibilitet som gör att nya aktörer och idéer kan komma in. Det är en stor fråga att tampas med där det inte finns något evigt svar.

Vilken är den viktigaste frågan just nu?

– Vi behöver fundera på hur yttrandefriheten kan värnas. Illdåden i både Paris och Köpenhamn riktar sig mot yttrandefriheten och risken är att hot och terror förminskar oss. Utan yttrandefrihet finns ingen konstnärlig frihet. En annan fråga jag vill fokusera på är hur vi i Kulturrådet kan se med lite nya ögon på hur vi anlitar experter och använder oss av referensgrupper. Sverige är ett litet land och en tanke är att vi kanske kan skapa mera internationella inslag i referensgrupper.

Vad hoppas du ha uppnått om fem år?

– Då hoppas jag att kultursamverkanmodellen har utvecklats och lett till att vi kommit närmare målen, om tillgänglighet, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet, och att konstnärlig kvalitet ska prägla utvecklingen.

GERTRUD DAHLBERG

Ulrika Stuart Hamilton är civilekonom och före detta statssekreterare hos förre jämställdhetsministern Maria Arnholm (FP).

Svik inte dansarna – höj lönerna

Kulturrådet ska enligt regeringen kräva kompetensutveckling och dansarsatsningar för pensionspengarna. Teaterförbundet vill se regionala kompetenscentra.

Förhandlingarna med arbetsgivareparten Svensk Scenkonst för ett nytt pensions- och omställningsavtal för anställda vid scenkonstinstitutionerna fortsätter. Målet är att det ska vara klart den första april.

– Ramar och förutsättningar är nu klarare och vi är inne i ett förhandlingsarbete med yrkanden och motyrkanden, säger förbundsdirektör Jaan Kolk.

Samtidigt jobbas det febrilt för att få bland andra Kulturrådet att ta ansvar för att de ”kvalitetsstärkande insatser”, som enligt regeringens direktiv, blir omfattande och effektiva.

I år avsätts 60 miljoner kronor som tidigare använts för pensioner till kvalitetsstärkande insatser; varav 40 miljoner kronor inom regional kulturverksamhet och 20 miljoner kronor vid nationalscenerna Dramaten, Operan och Riksteatern.

I ett tresidigt brev till Kulturrådet ger förbundet sin syn på hur pengarna bäst ska användas för kompetensutveckling, och för att höja dansaryrkets attraktivitet (även det är ett direktiv från regeringen).

– Höjda dansarlöner är en central beståndsdel. Det vore ett svek mot dansarna om inte institutionerna, när de nu ska fördela frigjorda pensionspengar, höjer dansarnas löner. Tidigare har de ju hävdat att det är dyra pensionskostnader som omöjliggjort löneökningar, säger Jaan Kolk.

Förbundet förväntar sig vidare att samma insatser görs för kompetensutvecklingen regionalt som vid de nationella scenerna. Förhoppningen är att regionala kompetenscentra byggs upp för att sedan samordnas nationellt och regleras i kollektivavtal.

– Centra som vänder sig till både scen- och filmområdena. Som Trappan i Västra Götaland, säger Jaan Kolk.

De 60 miljoner kronor som i år avsätts för kvalitetsstärkande insatser höjs de närmaste åren till 120 miljoner kronor årligen.

GERT LUNDSTEDT

Följ förhandlingarna på TFs hemsida.

E-learning för filmbranschen är klar

Nu är webb-utbildningen för arbetsmiljöfrågor inom filmbranschen klar. I början av mars kan du klicka in dig på Prevents hemsida för att lära dig mer.

Prevent har tillsammans med Teaterförbundet och Medieföretagen (Almega) tagit fram en allmän utbildning och en fördjupningskurs som är öppen för alla intresserade i branschen.

Den allmänna kursen innehåller baskunskaper, den andra – fördjupningsdelen, riktar sig till personer i arbetsledande positioner inom filmproduktion, till exempel platschefer, producenter, produktionsledare och a-funktioner med flera.

Prevent har även jobbat fram en klasrumsutbildning i nära samarbete med filmarbetaren Kalle Persson, som är FAD och säkerhetsrådgivare. Även den riktar sig till arbetsledande funktioner inom filmproduktion.

Två pilotutbildningar har redan genomförts – en i samband med Filmkonventet i Luleå, den andra i anknytning till Göteborgs filmfestival i slutet av januari. Då diskuterades frågor som: Vad är mitt ansvar som producent/arbetsledare? Vilka säkerhetsregler gäller vid inspelning? Vad händer om det sker en olycka med personskador på inspelningsplatsen? Hur arbetar jag praktiskt med systematiskt arbetsmiljöarbete och samtidigt som jag kan underlätta mitt dagliga arbete?

Alla deltagarna var nöjda och rekommenderade utbildningen till andra, och fler utbildningar kommer att anordnas. Var och när är dock ännu inte spikat. Håll utkik på Prevents hemsida.

MAGDALENA BOMAN

Vill du veta mer? Gå in på:
www.prevent.se/filmproduktion
Vill du anmäla dig till klassrumsutbildningen?
Mejla till: filmprojektet@prevent.se

”Jag grät när jag gjorde researchen till Roys film”

En dokumentär om Roy Anderssons arbetsmetoder inspirerade Sandra Parment att söka till Scenografiskolan. Inte anade hon då att hon, tillsammans med fyra kollegor, skulle få en Guldbagge för scenografin till ”En duva satt på en gren och funderade över tillvaron.”

– Det som gör att jag tycker att det här yrket är kul är alla relationer. Att man är en grupp med ett gemensamt mål men med olika erfarenheter och kunskaper. På Studio 24 är det heller inget problem att tycka olika, säger Sandra Parment.

Det var med skamblandad belåtenhet som Sandra Parment vaknade dagen efter Guldbaggegalan.

– Jag var jäkligt kaxig innan. När vi funderade på tacktal tyckte jag inte att vi skulle tacka någon, vi hade ju jobbat så hårt. Men när vi väl stod där kände jag tvärtom att det var otroligt många som jag ville tacka! Allra mest Roy för att han trott på oss, och för att han ger scenografin så stor plats, säger hon i telefon från Kalmar där hon vikarierar som rekvisitör på Byteatern.

Det är kväll och premiärvecka och Sandra Parment säger sig vara helt slut i huvudet. Men av det märks ingenting när hon öppenhjärtigt och välformulerat berättar om sin väg från barndomens byggande av fantasivärldar hemma i Stockholmsförorten Sätra, via tiden som dockmakarlärling i Tjeckien och till de tre åren då hon var med om att skapa den säregna bildvärlden i ”En duva…”. Ett uppdrag som Sandra Parment fick vid precis rätt tillfälle. För hennes praktikperioder på traditionella spelfilmer hade vid det laget nästan avskräckt henne från filmscenografyrket.

– De motsvarande inte alls mina förväntningar om ett gemensamt konstnärligt arbete. Det var en väldig åtskillnad mellan konstnärer och tekniker, och även om scenografen hade en A-funktion var man ganska ensam med sitt ansvar och blev inte ifrågasatt.

På Studio 24, Roy Anderssons experimentverkstad på Sibyllegatan 24 i Stockholm, fick Sandra Parment däremot var med om en arbetsprocess där alla i teamet är delaktiga och värdefulla.

– Det som gör att jag tycker att det här yrket är kul är den relationella delen. Att man är en grupp med ett gemensamt mål men med olika erfarenheter och kunskaper. På Studio 24 är det heller inget problem att tycka olika. Det finns en trygghet och styrka i att någon som jag litar på konstnärligt har stenkoll på vad jag gör, och ifrågasätter mig. Det är lika viktigt som att bli uppmuntrad.

Arbetsprocessen bakom ”En duva…” beskriver Sandra som lustbaserad och organisk. Den av de fem scenograferna som gick igång på en idé fick leda arbetet med scenen. Det fanns inget traditionellt manus, scenograferna kunde istället få någon enstaka replik eller fras att gestalta, eller så gav Roy Andersson dem en enkel tuschteckning av säg en kvinna, en barnvagn och en bänk.

– Då är det vårt manus. Sedan försöker vi tolka känslan som Roy vill ha fram. Vi letar efter platser som kan ge inspiration, och

Roy Andersson studios

klipper ihop ett förslag i Photoshop. När man får tillfälle att prata med Roy testar man idén på honom, sedan börjar man skissa i full skala och går direkt in i studion och börjar bygga.

Är det någon scen i filmen som du är särskilt nöjd med?

– Den jag känner mest ägandeskap för, och som personligen föll väl i min smak, är den vi kallar ”Terrassen”, den där de äldre människorna tittar på tortyren. Jag är väldigt intresserad av fascistisk arkitektur (skrattar). Där fick jag igenom många av mina idéer och den passar bra in i mitt formspråk.

Även scenen ”Orgeln”, där kolonialherrar torterar tillfångatagna slavar, är ett hjärtebarn för Sandra Parment. Även om själva orgeln är påhittad är all rekvisita baserad på historiska uppgifter.

– Det var fruktansvärt jobbigt att göra research på den rekvisitan, jag grät flera gånger. Det var den värsta inspelningen. Men samtidigt är det en av scenerna jag känner mig mest stolt över.

Hur hon skulle gå vidare efter att ha långfilmsdebuterat med ett så speciellt scenografiskt projekt var inte självklart. Men på Byteatern i Kalmar har Sandra Parment hittat en annan käpphäst.

– Det som jag dras till hos Byteatern, förutom det konstnärliga och hantverksskickligheten, är att man försöker ta sitt samhälleliga ansvar. Nu förbereder vi ett projekt riktat till äldre på ålderdomshem som är väldigt fint. Det är viktigt för mig att göra något som kan tillföra någonting i världen, att hjälpa på något sätt.

LISA BODA

Sandra Parment:
Född: 1986
Utbildning: Gick skådespelarinriktning på gymnasiet, läste teatervetenskap och ville bli dockmakare, åkte till Tjeckien samt arbetade på Dockteatern Tittut innan hon gick Scenografiskolan i Skellefteå. En praktik hos Roy Andersson ledde till arbetet med ”En duva satt på en gren...”.
Om sin roll i det Guldbaggebelönade scenografgänget: ”Jag är nog den som envisats mest när jag känt att jag har en bra idé. Jag var inte superduktig på att möta Roy på ett icke-konfrontativt sätt. Ändå har det ofta blivit som han tycker.

Svensk teaterunion är mer än dess biennal

Nyligen avsläjades vilka föreställningar som tagits ut till årets Scenkonstbiennal. Bakom Sveriges största branschfest inom scenkonsten står Svensk Teaterunion. Men få som vet vad medlemsorganisationen egentligen sysslar med.

Jag har suttit med i Teaterunionen i åtta år och är egentligen pensionerad. Nu är det dags för de unga att ta över!

Det säger Mireille Bergenström, före detta journalist och producent på bland annat Riksteatern. Hon varit fackligt engagerad under hela sitt yrkesliv och menar att det hög tid för yngre förmågor att aktivera sig, inte minst för sin egen skull eftersom arbetsmarknadens villkor ser så annorlunda ut i dag.

Teaterunionen beskriver hon som en unik mötesplats för arbetsgivare och arbetstagare, därför att de inte sitter som parter i förhandlingar utan faktiskt jobbar tillsammans.

– Ingår du i Teaterunionens råd får du ett kontaktnät över hela landet, där sitter många teaterchefer med som du har alla chanser att snacka med, peppar Mireille Bergenström.

Men låt oss först gå till kärnan: Vilka ingår i Teaterunionen och vad gör de? Jo, det är en branschorganisation med cirka hundra medlemmar från scenkonstvärlden, alltifrån organisationer till institutionsteatrar till fria grupper och lärosäten. De arbetar med gemensamma branschfrågor som att informera och dokumentera. Det är exempelvis Teaterunionen som driver Scendatabasen, där månadens premiärer listas – numera den enda plats där uppgifter om scenkonstuppsättningar samlas in.

Teaterunionen arbetar också aktivt för att stärka internationella relationer och utbyten, bland annat genom festivalen Swedstage, där svenska produktioner presenteras för internationella aktörer. Inom organisationen finns en kulturpolitisk kommitté, en utbildningskommitté och arbetsgrupper som behandlar olika aktuella frågor.

– Teaterunionens kansli är litet men vi har många medlemmar och vi fungerar som en mötesplats. Men vi producerar inte teater och vi förhandlar inte, klargör generalsekreteraren och kanslichefen Ann Mari Engel.

Inför valet listade Teaterunionen råd till en blivande kulturminister. Har ni kulturpolitiskt inflytande?

– Fördelen vi har är att vi kan tala för hela branschen. När vi är överens är det lättare att diskutera utåt med andra aktörer. Men

Yase-e-Tamam från Iran som ska gästspela på biennalen med två små produktioner: Föreställningen "The Earth and Universe" innefattar sex korta historier basade på den iranske poeten Molana Romi.

vi är mer ett forum för att sätta i gång saker som medlemmarna sedan får gå vidare med, säger Ann Mari Engel.

En hjärtefråga för generalsekreteraren är att sprida svensk scenkonst internationellt. Ann Mari Engel sitter i styrelsen för International Theatre Institute, ITI, där Teaterunionen är medlem. På frågan vad hon vill se i Teaterunionens framtid är svaret ett informationskontor för internationellt utbyte.

– Sådana finns redan i många länder. Vi får hemskt mycket förslag och vi förmedlar kontakter men det saknas resurser och jag tycker tyvärr inte att någon regering har gjort något åt det.

Därför tar Teaterunionen självt varje chans att skapa möten över gränserna, som på Scenkonstbiennalen.

– Biennalen fungerar som ett jättestort branschmöte, och som en festival för publiken på plats. Men eftersom vi bjuder in utländska besökare blir den också ett skyltfönster ut i världen och vi försöker alltid att ta in gästspel, säger Ann Mari Engel och tillägger att biennalen vuxit sig så stor att den knappt ryms i en mindre stad då scenerna är för få och hotellen blir fullbelagda.

Att Scenkonstbiennalen växer beror bland annat på att dansen, nycirkusen och musikteatern numera inkluderas i det som tidigare hette Teaterbiennalen.

Koreografen och dansaren Minna Krook är ledamot i Teaterunionens styrelse som representant för Teaterförbundets dansavdelning. Hon är positiv till att Teaterbiennalen och Dansbiennalen slagits samman.

– Jag gillar att gränser suddas ut, dans- och teatervärlden vet ingenting om varandra och det här öppnar nya vägar, säger hon.

Minna Krook tycker inte att hon behöver ”fajtas” för att dansen ska ta plats

"I dagens kulturpolitiska läge är det naturligtvis en utmaning att hitta rum för internationellt utbyte, samverkan och möten. Men det blir allt viktigare att jobba tillsammans, säger Ann Mari Engel.

"Count to One" – en föreställning utan dialog om kriget med Yase-e-Taman från Iran.

inom Teaterunionen. Däremot vill även hon gärna se en föryngring inom rådet och styrelsen, eftersom hon med sina femtio år tillhör de yngsta.

Varför tror du inte att fler unga är intresserade?

– Det sägs att unga i dag känner sig främmande för föreningsvärlden. Men de skapar nätverk hela tiden och organiserar sig för att bygga kulturhus och annat. Men gamla verksamheter och föreningar har stadgar och regler och det kan låta som att det går lite trögt.

Visst, tillstår Minna Krook, det går inte att svänga Teaterunionen 90 grader på en kvart eftersom så många medlemmar är involverade. Men just därför finns en trygghet, och ett slags demokratiskt lugn, i arbetsprocessen.

Kan du påverka situation för de dansare som du representerar?

– Ja, en grej jag tänker på är att ändra Teaterunionens sätt att tala om scenkonst, så att dans och barnteater alltid inkluderas. Gör man Swedstage är det styrelsens plikt att ta med dem och där känner jag att jag kan tillföra något. Och vi får alltfler medlemsansökningar från danskompanier och fria grupper och det färgar så klart vilka frågor vi jobbar med.

Utöver att sitta i Teaterunionens styrelse har Minna Krook engagerat sig i Danscentrum och Teaterförbundet, och styrelsearbete är något hon rekommenderar varmt.

– Det är verkligen häftigt! Du får lära dig rubbet och dessutom höra saker som är på väg först av alla. Dessutom träffar jag hela tiden på grejer som jag inte tänkt på och som underlättar mitt konstnärliga arbete.

LISA BODA

Ur föreställningen "The Earth and Universe".

Mer om Teaterunionen

✓ ITI kom till på initiativ av UNESCO 1948, fyra år senare bildades dess svenska gren.
✓ Teaterunionen representerar svensk scenkonst i Nordisk Teaterunion och är medlem i flera europeiska samarbetsorganisationer.
✓ De publicerar böcker med svensk dramatik översatt till engelska.
✓ De är huvudman för Kulturakademien Trappan, som erbjuder kompetensutveckling för yrkesverksamma i Västsverige.
✓ Teaterunionen förmedlar kontakter mellan utländska festivaler och svensk scenkonst och välkomnar den som vill turnera utomlands med sin föreställning att ta kontakt.

Uppsättningar utvalda till Scenkonstbiennalen 2015 som hålls i Malmö:

Ansvaret är vårt/Tingsten Kulturhuset Stadsteatern
Den djupaste platsen Freebird Malmö
Den svenska apans 100 röda drömmar Turteatern
I am not a girl Skuggteatern
Ingen fattar utom vi Riksteatern
Marmelad Claire Parsons Co.
Materia – Jag är inte Linda Lovelace Lumor
Measured Moments Bastardproduktion
Morbror Vanja Uppsala stadsteater
Plateau Effect Cullbergbaletten
På alla fyra Fri scen/Kulturhuset Stadsteatern
Rose Rose Rose ung scen/öst
Rött kort Backa Teater och CommunityTeater & Dans
sofa(r) Kulturhuset Stadsteatern/K. Kvarnström & Co
Sufflören – en teaterviskning Dramaten
Vår klass Teater Galeasen i samarbete med Dramaten
Vårroffer Jeanette Langert/Loco World
Wild Minds Moderna Museet/Marcus Lindeen

Urvalskommittén har dessutom utsett ett specialval i form av NorrlandsOperans **Blanche & Marie**, som kommer att visas filmad.

Lär dig mer om Teaterförbundet

Lär dig mer om ett av Sveriges äldsta fackförbund – Teaterförbundet och vad det innebär att vara förtroendevald i organisationen. På Teaterförbundets hemsida, kan du nu gå igenom en webbaserad kurs om hur du gör skillnad genom fackligt arbete.

Webb-utbildningen för Teaterförbundets förtroendevalda är nu klar. Även andra medlemmar som är intresserade av vad Teaterförbundet gör har möjlighet att gå igenom den utbildning som finns på hemsidan. Där finns korta filmer med Teaterförbundets ordförande Anna Carlson, kansliets personal och med medlemmar som berättar varför de valt att vara förtroendevalda, vad de vill med sina uppdrag och varför fackligt arbetet är viktigt.

– Vi tycker att alla förtroendevalda ska ha möjligheter att få en grundläggande utbildning i fackliga frågor, berättar Julia Reinhard, ombudsman på Teaterförbundet.

Kursen är lätt att gå igenom via en smart-phone eller läsplatta, men givetvis också på en dator. Den är textbaserad, men innehåller också olika check-listor som är möjliga att ladda ner.

– Det är ju svårt för våra frilansare att ta ledigt för kurser. Men det här innebär att de kan gå igenom utbildningen när helst det passar dem, säger Julia Reinhard.

Tanken är att sprida grundläggande kunskaper om arbetsrätt, MBL, kollektivavtal och hur Teaterförbundet fungerar. Vad som ligger i de förtroendevaldas uppdrag och hur de ska representera anställda på en arbetsplats. Vad man jobbar med i en styrelse och hur man återkopplar till andra medlemmar.

– Kansliet kommer även fortsättningsvis att besöka lokalavdelningar för att hålla kurser i fackliga frågor. Kursen bidrar till att höja grundnivån, vilket gör att vi kan diskutera just de specifika villkor som gäller för precis den arbetsplatsen. Då når vi längre i vårt fackliga arbete. Vi kommer så klart också fortsätta att hålla kurser och träffar för våra yrkesavdelningar och råd, säger Julia Reinhard.

Via mejl får alla förtroendevalda en länk tillskickat till sig där de direkt via länken kan logga in sig för att genomgå kursen.

MAGDALENA BOMAN

Gå korta kurser med bibehållen a-kassa

A-kassan har fått nya regler som gör det möjligt att gå på kortare kurser med bibehållen a-kassa i upp till 15 dagar.

– Jag hoppas det här ska ge fler möjligheter att gå våra kurser, säger Ulla Svedin, ordförande för Trappan i Göteborg.

De nya reglerna innebär alltså att du kan gå ett antal kurser eller workshops med bibehållen a-kassa tills du uppnått gränsen 15 dagar per ersättningsperiod. Men för att kunna få ersättning från a-kassan för dessa dagar, måste du fylla i en ansökan som finns på Unionens hemsida och skicka in den till Unionens a-kassa. Du ska också bifoga antagningsbesked och en kursbeskrivning av utbildningen.

– Om du har anmält dig till en kurs så kan du alltid förhandsprata med Unionen. Vi på Trappan brukar lämna besked om antagning till kurser cirka tre veckor i förväg, och är du antagen är det bara att skicka in de blanketter som behövs för att du ska kunna gå kursen med bibehållen a-kassa, säger Ulla Svedin.

Var uppmärksam på att a-kassan räknar halvdagsaktiviteter som en heldag.

MAGDALENA BOMAN

Rennerstedt tar över Teateralliansen

I mitten av mars avgår Lars Edström som ordförande för Teateralliansen. Posten tas över av Kristina Rennerstedt, avgående kulturattaché i Washington. Samtidigt nyanställer Teateralliansen.

Från och med mars får alla allianser före detta generaldirektörer på ordförandeposterna.

– Jag har varit lite av en katt bland hermelinerna. Nu går jag i barndom och ställer mig på åter scen, säger Lars Edström. I sommar fyller han 80 år och har fått ett ettårskontrakt på Stockholms stadsteater, där han ska medverka i Gösta Berlings saga.

Teateralliansen har nu fått sju av de 20 miljoner kronor, som utlovats i budgeten, vilket kommer att räcka till mellan 20 och 25 nyanställda skådespelare.

– Våra anslag har inte räknats upp sedan 2010 så vi måste använda cirka tre, fyra miljoner kronor för att återställa nivåerna, säger Lars Edström.

Teateralliansen får nu runt 150 anställda, och når så sakteliga upp till det antal som från början var avsett när alliansen startade för 16 år sedan. Tanken var att alliansen skulle omfatta 200 personer, för att ersätta de många fasta anställningar som då hade försvunnit från institutionerna.

Kristina Rennerstedt var chef för Kulturrådet när alliansen några år efter starten stod under uppbyggnad och känner väl till dess förutsättningar, menar Edström. Scen & film har sökt Kristina Rennerstedt för en kommentar. Via mejl låter hon meddela att hon vill vänta med kommentarer tills efter tillsättningen.

MAGDALENA BOMAN

Dejta Hollywood hos SFI

Öka dina chanser att jobba internationellt. I april besöker en Hollywood-panel Sverige och Svenska filminstitutet för att tipsa och peppa skådespelare, manusförfattare, regissörer och producenter som vill ge sig in i den konkurrensen.

I Sverige undrar många hur det går till att ta första steget in i Hollywood. Den 24 april kan du möta fyra personer från filmbranschen i Los Angeles under en inspirationsdag på Filmhuset på Gärdet i Stockholm. Etablerade och framgångsrika rollsättare och managers berättar hur de arbetar och gör sina urval.

– Rollsättaren Jami Rudofsky, just nu är aktuell med Showtimes ”Masters of sex” är en av de besökande. Hon jobbar även med teater och är engagerad i hbtq-frågor. Hon pratar om representation och hur Hollywood jobbar med dessa frågor, berättar Christian Magdu, moderator under seminariedagarna ”A date with Hollywood”. Han är initiativtagare till projektet och själv verksam som skådespelare och medlem i Sag-aftra och Emmy-akademin i Los Angeles.

Alla fyra har lång erfarenhet av att jobba i Hollywood, menar Christian Magdu och ska tala om vad du kan göra för att bygga relationer på intelligent sätt. Fyrklövern stannar två dagar i Sverige. Första dagens möte med inspirationspanelen avslutas med en speed-dejtning. De som vill får en minut på sig att presentera sig för den organiserade panelen, som anser det är värdefullt att få träffa folk i verkligheten, istället för att få ett brev, med en ansiktsbild. Därmed har en professionell relation inletts, och eventuellt en fortsatt kontakt. Dagen efter håller fyrklövern workshops, med fördjupade kunskaper inom varje fält.

Manusmanagern Erik Williams, ska tala om vad han letar efter för manus, hur han gör och vilka manus han läser först. Och vad som är lättast att sälja in som ett första manus. Skådespelaren Kevin E West talar om hur skådespelare kan marknadsföra sig och presentera sig för att få mindre roller på tv till exempel. Kevin har stor kunskap om att marknadsföra sig på ett konstruktivt sätt, menar Christian Magdu.

Ruth Bornhauser, med ett stall av flera framgångsrika skådespelare berättar hur hon arbetar med att utveckla karriärer och Jami Rudofsky sätter upp en Hollywood-audition.

MAGDALENA BOMAN

Panelen består av *Ruth Bornhauser*, manager för skådespelare hos Sanders Armstrong Caserta Management, *Eric Williams*, manager för manusförfattare och regissörer hos Zero Gravity Management, *Jami Rudofsky*, rollsättare/casting för film och tv och skådespelaren *Kevin E West*. Mer om inspirationsdagarna på: www.datehollywood.se

Boulevard på banan

Efter konkursen i november och en vinter av osäkerhet kring teaterscenens framtid såg framtiden minst sagt dyster ut för Boulevardteatern i Stockholm. Men nu meddelar den fria scenen att teatern är räddad och att verksamheten fortsätter med samma ledning och inriktning, det vill säga med såväl föreställningar som teaterskola.

Bergmanska arvet skyddas

Bergmancentret på Fårö har av den Europeiska filmakademien satts upp på en lista över platser ”med stor betydelse för europeiskt filmarv” skriver Dagens Nyheter. Listade platser anses ha stort historiskt värde inom europeisk film och bör därför skyddas och bevaras för kommande generationer. Förutom Bergmancentret på Fårö finns på akademins lista Eisenstein Centre i Moskva, Lumièreinstitutet i Lyon och Tonino Guerra-museet i italienska Pennabilli.

Bergmancentrets verksamhetschef Helen Beltrame-Linné ser möjligheter med utmärkelsen:

– Det är en kvalitetsstämpel som gör det lättare att få stöd från institutioner som vill jobba med och bevara arvet för världsfilm. Det öppnar många dörrar för samarbeten.

Gertten visas i Austin

Dokumentärfilmsregissören Fredrik Gerttens nya film Bikes vs Cars får internationell premiär på den amerikanska festivalen South by Southwest (SXSW) i Austin, Texas i USA. Inte bara Gerttens film har valts ut till festivalen utan även Lina Mannheimers dokumentär Ceremonin. SXSW är en festival och mässa för film, musik och interaktiva medier, och utöver svenska dokumentärfilmare finns även svenska musiker på plats.

South by Southwest går av stapeln mellan den 13 och 22 mars.

Annonsera i Scen & film?

Ring 08-545 160 63

"Spänsta med Birgitta" med Carl Olof Berg spelas på Atalante den 19–20 mars.

Fler chefer på Atalante

Göteborgsscenen Atalante utökar den konstnärliga ledningen. Cecilia Suhaid Gustafsson blir nu tillsammans med Eva Ingemarsson och Niklas Rydén en av tre konstnärliga ledare för dansscenen. Uppdraget är att leda Atalantes utveckling och formulera och förverkliga konstnärliga visioner.

– Vi kommer att ha en fortsatt lokal förankring där vi stöttar koreografi och scenkonst, men jag ser också fram emot att fortsätta utveckla nordiska samarbeten, säger Cecilia.

Atalante startade 1987.

Film som flyttar gränser

Svenska filminstitutets satsning Moving Sweden ska ge filmare tillfälle att ”sparka upp nya dörrar, söka nya historier, flytta gränserna, utmana gestaltandet och beröra publiken med starka berättelser i nya och spännande former”. Nu utökas Moving Sweden med tre aktörer: Filmpool Nord, Film i Väst och Film i Skåne. Sedan tidigare utgörs Moving Sweden av SVT, Filmregion Stockholm-Mälardalen, Regionala resurscentrums samarbetsråd och Svenska Filminstitutet.

– Moving Sweden kommer att länkas samman med pågående talangprojekt hos Film i Skåne, Film i Väst och Filmpool Nord/Film i Västerbotten. Vår förhoppning är att det ska leda till en vitalisering av svensk film, säger Susann Jonsson, vd på Filmpool Nord och Nätverket Regionala Filmproduktionscentrum.

Runge ny professor på StDH

Björn Runge har utnämnts till professor i manus och regi för film och tv vid Stockholms dramatiska högskola, och blir huvudansvarig för filmmanusutbildningen.

– Vi är så glada över att ha fått Björn Runge med på tåget både för studenter på grundutbildningen och för den konstnärliga forskningen, säger Tinna Joné, prefekt på Institutionen för film och media.

Ökat intresse för Skapande skola

Rekordmånga skolor söker bidrag från Skapande skola skriver Kulturrådet, ansvarig myndighet för verksamheten, i ett pressmeddelande. Skapande skola, som erbjuder professionell konst och kultur i undervisningen, har i år fått in över 400 ansökningar om bidrag från landets skolor. I siffror innebär det ansökningar om 270 miljoner kronor för 825 500 elever medan Kulturrådet bara har 178 miljoner att fördela. Totalt söker 92 procent av landets 290 kommuner bidrag från Skapande skola. Orsaken till det höga trycket kan, tror rådets handläggare Tua Stenström, vara att landets kulturkonsulenter stöttat kommuner som själva haft små möjligheter att hitta de stora upplevelserna. Skapande skola har funnits sedan 2008 och omfattar elever från förskoleklass till årskurs nio.

Playhouse expanderar

Samtidigt som teatrar kämpar för överlevnaden bygger Stockholmsbaserade Playhouse Teater ut och flyttar till större lokaler tack vare finansiering från en teaterstiftelse. Efter 21 produktioner sedan starten 2000 inviger Playhouse Teater i höst sina nya lokaler med totalrenoverad scen/salong för över 200 personer, repetitionslokaler och restaurang-café.

Ny Rikstidning

Riksteatern har startat en ny egen medlemstidning, Scenen. Drygt 40 000 medlemmar kommer att få den.

– Vi ville göra en tidning som kan bli bred och samtidigt dyka ner i specifika konstnärliga uttryck, säger Magnus Aspegren, vd för Riksteatern.

Förtydligande

I Scen & film nr 1-15 publicerades ett reportage om Bollywood, om hur filmarbetare lever farligt på grund av bristande säkerhetsrutiner. Redaktionen vill tydliggöra att projektet är initierat av Teaterförbundet, finansierat med medel från LO/TCO biståndsnämnd, men drivs av internationella fackförbundet UNI-MEI.

Samt ett förtydligande kring artikeln ”Stärkt infrastruktur viktig för dansen” Rapporten som nämns skrev under 2014 och var ett samarbete mellan Kulturrådet och Konstnärsnämnden på uppdrag av regeringen 2014. Beträffande långtidsstipendierna så är det Konstnärsnämnden och inte Kulturrådet som ansvarar för både budget och fördelning.

Hanne håller koll på ekonomi & konstnärlig idé

Producenter är hett efterfrågade inom scenkonstbranschen. De som utexamineras från Stockholms dramatiska högskola får genast jobb. Men spännvidden i yrkesrollen är stor. Teaterns storlek och traditioner avgör hur arbetet utformas.

Scen & Film har träffat Hanne Wirde på Borås stadsteater.

En visning på teatern i Örebro blev avgörande för Hanne Wirdes yrkesval. Bakom scenen upptäckte hon en annan värld, där hon kände sig hemma.

– Allt var konstigt, precis så som jag uppfattade livet, säger hon.

Idag arbetar Hanne som teaterproducent på Borås stadsteater. Efter den treåriga utbildningen på Stockholms dramatiska högskola, StDH, fick hon, precis som sina tre kurskamrater, jobb direkt. Tjänsten hade hon fått redan innan hon tog sin examen våren 2013.

Även före backstageupptäckten var Hanne en fascinerad teaterbesökare, men upptäckten att det fanns en hel värld bakom ridån spädde på intresset. Hon flyttade till Göteborg och läste dramatik vid Göteborgs universitet. Någon längtan att stå på scen har hon aldrig haft. Men teater är så mycket annat.

– Dramatik är helt fantastisk, man får göra allt, säger Hanne.

Hon läste 60 poäng och började sedan jobba på olika teatrar i olika funktioner.

För att kunna söka till producentutbildningen vid DI – som då drev utbildningen, StDH bildades 2011 – behövde hon ha en plan. Små fria grupper var en bra ingång. Hanne hittade sitt sätt att jobba. Hon har arbetat mycket med Svenska ridsportförbundet och hade med sig föreningsteknik och vana vid organisation och ledarskap. Allt pekade mot producentyrket.

Första gången hon sökte utbildningen på DI kom hon inte in, och det är hon närmast tacksam för.

– Antagningen är en hel process, med tester och intervjuer. Jag var inte redo.

Istället blev det mera jobb på ”källarteatrar” och sedan Länsteatern i Örebro, inte minst under Teaterbiennalen 2007.

– Jag gick runt till alla avdelningar och observerade och frågade vad de behövde av en teaterproducent.

Det var bra att ha i bagaget när hon nästa gång sökte och kom in.

– Det är ett stort hus, med massor av resurser och en jättebra utbildning. Jag är tacksam för den. Mitt inne i den var jag frustrerad av allt jag inte kunde göra. Det skapade en form av ”tonårstrots”. Men man är mycket kompetent när man kommer ut.

Vi gör en rundvandring på teatern i Borås. Det är måndag och premiärvecka för Stormen, en clownföreställning för ung publik i regi av Josefine Andersson, på lilla scenen. Ändå verkar det lugnt i huset. Än så länge är det tomt på scenen och Hanne kan visa scenografin, som hon förtjust i. Delar av ett bastant skepp, med sjögräs hängande över borden.

– Det blir magiskt med ljuset, berättar hon.

I sminklogen träffar vi maskören Christoffer Nordin, en studiekamrat till Hanne. På utbildningen jobbar studenterna i team och lär känna de som studerar på de andra yrkesinriktningarna. Det blir ett viktigt nätverkande, som fortsätter ute i yrkeslivet.

Vi snirklar oss fram genom många korridorer. Det här är Hannes värld. Hon visar olika spännande saker som är under tillverkning. Där ligger en gris och väntar på sin svål!

– Vi lägger ner hela vår själ i arbetet. Vi bygger hus, maskiner och vi lägger ner dem om de inte passar. Allt för en konstnärlig idé.

Ola Kjelbye

Som producent håller jag ett vakande öga, och måste vara konsekvenstänkande. Men inte för tidigt så jag hämmar processen. Om jag inte själv har en idé om konstnärliga processer och förlopp har jag heller ingen möjlighet att sätta stopp.

Hanne Wirde

Hon är hellre med i verkstäderna och på scenen, där produktionerna tar form, än sitter i sitt eget kontorsrum. För att kunna vara nära clownproduktionen har hon valt bort mycket skrivbordsarbete.

– Som producent hjälper du till med det som måste göras. Det gäller att hitta lösningar. Jobbet är väldigt varierande, det är roligt att göra många olika saker. Allt som faller mellan stolarna faller på mig. Att svara på frågan ”det här gör jag på jobbet ” är inte lätt. Jag brukar översätta till projektledare, det brukar folk fatta.

Men jobbet är egentligen mera specifikt. Viktigt att poängtera, menar Hanne, är att producenten står med ett ben i ekonomi och det praktiska och ett i den konstnärliga idén och processen. Det måste finnas en balans mellan delarna. Producenten är viktig för att helheten ska fungera. Från väggen i tjänsterummet tar Hanne ner ett schema.

Hon har ansvaret för de komplicerade flöden som flyter på institutionen och gillar att jobba med långsiktiga planer och repertoar. Samtidigt älskar hon devisingprocesser (kollektiva arbetsmetoder) som inte följer en given mall, men ändå har ramar.

– Som producent är jag ett vakande öga, och jag måste vara konsekvenstänkande. Men inte för tidigt så jag hämmar processen. Om jag inte själv har en idé om konstnärliga processer och förlopp har jag heller ingen möjlighet att sätta stopp. Eftersom jag

Ola Kjelbye

får mycket ansvar är det viktigt att ha en chef som jag tror på helt och hållet. Yrkesmässigt är chefen ”bästa kompisen”, det handlar om att hjälpa chefen att genomföra visionerna. Man kan inte vara producent utan en konstnärlig syn på verksamheten.

Det innebär alltså att ha en ledningsfunktion. På Borås stadsteater, som är en mindre institution, medför det att Hanne även löneförhandlar. Det hade hon ingen erfarenhet av från skolan, men hon fick en mentor i Borås.

Några medarbetare som vi möter i korridoren ger sin syn på Hannes roll.

– Hon är navet, säger Lena Hermansson, marknadsansvarig.

Kollegan Tobias Brandin, marknadsförare, går till Hanne så fort han behöver förvissa sig om något, en deadline eller något annat i planeringen.

– Hon har kollen, säger han.

Hanne Wirde är stolt över sin yrkeskompetens, över vad hon kan erbjuda. Under våren byter hon arbetsplats, tar tjänstledigt för att jobba på Masthuggsteatern, en av de fria teatrarna i Göteborg med lång tradition. Hon ser fram mot att göra nya erfarenheter och bli ännu mer involverad i den konstnärliga processen.

Efterfrågan på scenkonstproducenterna – så tituleras de numera, ett tecken på crossoverutvecklingen i branschen – är stor. Producent är ett hett ord. De fyra som utexamineras från StDH vartannat år sugs omedelbart upp av branschen.

Men vad är det teatrarna vill ha?

– Producenter tycks ha blivit ett trendigt samlingsbegrepp. Ibland verkar det mera vara en turnéläggare, eller marknadsförare som efterfrågas, säger Hanne Wirde.

Hanne Wirde är tveksam till att det faktiskt är producenter som alla efterfrågar. Det verkar ha blivit ett trendigt samlingsbegrepp. Ibland är det mera en turnéläggare, eller marknadsförare som efterfrågas. Det finns en risk att yrkesbeteckningen urvattnas. Att ”producenten” är den som får ta hand om det som ingen annan klarar eller vill göra. När det egentligen handlar om att på ledningsnivå länka samman ekonomi och konstnärlig process.

Oförståelsen avspeglas i den fackliga tillhörigheten inom Teaterförbundet, menar Hanne.

– Det finns ingen ruta att kryssa i som passar oss, vi hamnar bland administratörerna. Men då bortser man från vårt konstnärliga ansvar.

Hur yrket ser ut i praktiken varierar förstås, efter både storlek, tradition och konvention. Skillnaderna är stora om man jämför en liten fri grupp och en stor institution. Men efterfrågan på producenter hänger samman med att scenkonst blivit en alltmer komplex verksamhet och att den ekonomiska situationen ställer ökade krav.

– De flesta vi utexaminerar på StDH går till institutionerna, konstaterar PeO Sander, lektor i scenkonstproduktion. Han har jobbat med utbildningen sedan 1980-talet och är förvånad över att behovet hos institutionerna fortfarande är så stort.

– Vi utbildar studenterna till att ta hand om en organisation och att ta hand om produktionen i den. I utbildningen ingår en längre praktik. De flesta väljer att göra den vid en institution eftersom det där finns möjligheter att få producera och även tillgång till handledare.

Kontakten med branschen är viktig. Den borde utökas på dans- och cirkusområdena. Idag dominerar det som Christina Molander, erfaren producent och gästlärare på StDH, kallar texttteatern. Att även öka riktningen mot det internationella fältet talar både hon och PeO Sander om. Branschens behov tio år framåt är avgörande.

Borde ni utbilda fler?

– Skulle vi då kunna hålla samma kvalitet? motfrågar PeO Sander.

Han poängterar vikten av att utbildningarna vid StDH arbetar i team. Det blir ett lärande för alla. Studenterna får kunskap och erfarenhet av varandras yrkesområden. De bygger nätverk och i bästa fall utvecklar det på sikt hela branschen. Kanske kommer de i framtiden att skapa nya små produktionsenheter.

PeO Sander tillägger att skolan under tio år också har drivit fortbildning för nästan 100 yrkesverksamma producenter. Det är också ett sätt att hålla kontakten med branschen.

LIS HELLSTRÖM SVENINGSON

Ola Kjelbye

Har den traditionella scenkons

Behövs den professionella scenkonstkritiken när nätet svämmar över av tyckare som når fler än traditionella medier?

Scen och film frågade scenkonstbranschen hur det nya podcast–blogg-twitter-landskapet påverkar dem.

Den traditionella teaterkritiken hänger löst. Bara det senaste året har tidningarnas kulturredaktioner fallit som furor: Helsingborgs Dagblad, TT Spektra, Göteborgs-Posten. Listan kan göras lång och detta är delvis en konsekvens av den så kallade klickjournalistiken, en affärsmodell som bygger på säljande rubriker snarare än ett kvalitativt innehåll.

Scenkonsten är en av de stora förlorarna när söta kattfilmer lockar mer än Brecht.

Men istället för att passivt invänta ett under, puttrar det av idéer bland scenkonstens aktörer. I allt större utsträckning görs teaterpoddar och bloggar i kampen för att synas.

Moa Backman, med en bakgrund som teatervetare, jobbar som regissör och dramatiker. Under de tio år som hon har varit verksam tycker hon sig märka en stark förändring till det sämre när det gäller teaterbevakningen.

– I de stora tidningarna är det främst de stora uppsättningarna som recenseras, medan bevakningen av barnteatern och de fria grupperna blir allt sämre. Här får de privata och ideella bloggarna en större roll om teatrarna över huvud taget ska ha något att citera.

Illustration Erica Jacobson

stkritiken spelat ut sin roll?

I hennes kretsar pågår det en ständig diskussion om kritikens marginalisering, att den som finns kvar ändå inte alltid är tillräckligt problematiserande.

– Jag upplever att få tycker att teaterkritiken har inflytande på idédebatten inom vår konstform, konstaterar hon när vi ses på café Rival i Stockholm, mitt i arbetet med pjäsen ”Orka”.

Ett annat kritikproblem tycker Moa Backman är att det är premiären som ska recenseras:

– Mycket av det som min generation håller på med är process-baserad scenkonst. Här ser utövaren inte premiären som ett crescendo eftersom ensemblen redan har mött publiken under arbetets gång och kanske omformar man till och med föreställningen under spelperioden. Det här är också scenkonst där man befinner sig i dialog med samhället och den övriga idédebatten. Det skulle behöva speglas mer i kritiken.

För att bredda samtalet tror Moa Backman att det finns behov av många olika forum för scenkonstkritik. Både initierade ”nördsajter” och bredare forum, där den skarpa scenkonstbevakningen av de offentligt stödda institutionerna främst borde föras i etablerade medier som uppbär presstöd.

– En scenkonstkritik som också utmanar den makt som en institutionsteater har genom att exempelvis ifrågasätta hur skattepengarna används, vilka som får stå på scenen och bakom, vilka som får utrymme att regissera och skriva och vilka som inte får det. Den diskussionen finns nästan inte alls.

När jag når regissören och skådespelaren Annika Kofoed, så är hon är i full färd med att repetera rollen som Toinette i ”Den inbillade sjuke” på Helsingborgs stadsteater.

Även hon oroas över att en fördjupad diskussion om teaterns betydelse försvinner när landets kulturredaktioner urholkas.

– Det finns ett behov av spetskompetensen som finns bland kulturjournalister och teaterkritiker.

– Om de blir ett utdöende släkte, så tror jag att vi alla förlorar på det. Både teaterutövare, kulturkonsumenter och läsare.

I ett försök att ta tillvara på bortrationaliserad kompetens, berättar hon hur Helsingborgs stadsteater har valt att anställa den tidigare teaterkritikern, Martin Lagerholm, som numera är delaktig i bland annat repertoarrådet.

– Det känns både nytt och spännande. Så kan en tidigare

– En scenkonstkritik som utmanar och ifrågasätter finns nästan inte alls idag, säger Moa Backman.

Ulrika Sonn, marknadschef på Göteborgs stadsteater menar att det blir allt viktigare för teatrarna synas i sociala medier.

teaterkritiker med sin stora erfarenhet bli en part på teatern i en levande, konstnärlig och fördjupad diskussion om teaterns utveckling.

Hugo Therkelson är dansare på Kungliga Operan och omskolar sig idag till ljuddesigner på StDH, Stockholms dramatiska högskola. Han och hans kollegor har det senaste decenniet sett en märkbar försämring när det gäller dansbevakningen. Som ett exempel nämner han de workshops som Kungliga Operan har.

– Det är inte längre någon som kommer och recenserar dem, vilket gör att det man jobbar med känns lite meningslöst. Dans är ju en så flyktig konstart. En recension är ibland det enda beviset på att det man gjort faktiskt har funnits.

Ulrika Sonn, marknadschef på Göteborgs stadsteater, ser hur tidningsdöden påverkar kulturbevakningen i Västra Götaland, både beträffande förhandsreportage och i viss mån även recensioner. Olika samarbeten med media har blivit ett sätt att synas istället för att bevakas på traditionellt sätt.

– Ett exempel är magasinet Filter där våra skådespelare läser upp reportage ur tidningen i en podcast. Vi lägger också ner mer kraft på pressmaterialet för att underlätta för pressade redaktioner – och i bland även oerfarna journalister.

Även arbetet med att synas i sociala medier blir allt viktigare.

– Jag ser det som en oundviklig utveckling. Vi måste finnas i de moderna och sociala kanaler där vår nuvarande och kommande publik befinner sig.

Några som verkligen tar saken i egna händer är Länsteatrarna i Sverige. På senare år har de sett hur deras scenkonst blivit alltmer marginaliserad i en tynande riks- och lokalpress. När också teatersajten Nummer, den enda rikstäckande kulturtidskrift som fortfarande regelbundet recenserade den regionala scenkonsten, lades ner vid årsskiftet valde de att inte längre passivt vänta. Istället fattade föreningens styrelse beslut om att undersöka om de kunde ta över Nummer från huvudägaren Riksteatern och driva den vidare som en oberoende organisationstidning i egen regi.

Verksamhetsledaren Linde Sjöstedt berättar hur den uteblivna, kritiska granskningen är något av en paradox för Länsteatrarna som bildats för att förverkliga de nationella kulturpolitiska målen med fokus på tillgänglighet och folkbildning:

– Med gemensamma medel satsar vi mycket för att kulturen ska vara en angelägenhet för alla, oavsett var man bor eller vem man är. Här har vi byggt upp en kulturell infrastruktur med länsinstitutionerna som bas i landet. Att det som sedan produceras på dessa scener inte synliggörs i media blir som ett ofullbordat uppdrag.

Vad hoppas ni kunna förändra genom att äga en egen tidning för scenkonstbevakning?

– Förutom att bättre belysa den regionala scenkonsten, har vi fokus på publiken i alla åldrar. Innehållsmässigt vill vi bland annat satsa ännu mer bevakningen av barn- och ungdomsteatern, kulturpolitik och aktuell teaterdebatt. Men allt hänger på om vi kan hitta en hållbar finansiering. Länsteatrarna är ju en ideell förening utan eget kapital.

YLVA LAGERKRANTZ SPINDLER

Boken Turist ger nya ingångar

Ingen svensk film har fått så många Guldbaggar som Ruben Östlunds Turist.

Många har sett den sedan den gick upp på biograferna i somras, få har däremot läst Turist.

Men nu finns filmmanuset i tryck (Atrium Förlag) med storyboard, inspelningsbilder (inget märkvärdigt) och en intervju med Ruben Östlund (kort och med oväntade svar).

Vad är vitsen med att ge ut en film i bokform – till och med bra böcker brukar vara en besvikelse när de filmatiseras?

Jo, det finns flera skäl till att ge ut Turist som bok. Det ger förstås en djupare inblick i produktionen, från ax till limpa så att säga. Fast när jag läser replikerna ekar de tomt; det sades så mycket mer på duken än vad som står på boksidorna (många repliker föddes säkert i stunden).

Mycket av bokens scenanvisningar, beskrivningar och inre monologer fanns inte med i filmen och tillägger en hel del i efterhand. Eller missade jag gestaltningen av vad huvudpersonerna Ebba och Tomas tänker i boken? Jag uppfattade det i varje fall inte. Eller försvann det när text blev rörlig bild? Eller omvänt, som när Ebba är lullig på vin och absolut ska prata om lavinen, som text är den scenen stum och saknar filmens högspänning. Visst, det här är ett filmmanus och inte en roman med all detaljering, utbyggnad och förfining.

Fast samtidigt finns i manuset det mesta av stoffet till såväl mindre som centrala scener, det som bygger upp och gör filmen Turist (i likhet med Östlunds Play) till en skarpsynt räcka av detaljiakttagelser sammanfogade och gjutna till helhet. Det finns där tillsammans med allt det som saknas i boken: komposition, gestaltning, rytmisering, ljud- och musikläggning, ljus och vinklar… Allt det som gör film av ord.

Poängen med boken Turist är att den ger utrymme för nya ingångar och tolkningar. När jag läst har jag sett en annan film, och nu vill jag se filmen Turist igen. Se vad Ruben Östlund gjort med kameran och tillsammans med teamet, hur han hanterat det han skrev och ritade innan det var dags att börja med tagningarna. Tillbaka till skiddag ett.

GERT LUNDSTEDT

När Halina bjöd Höstsol på fest

Någon gång kan verkligheten bli sagolik. Som när Halina Bengtsson, plötsligt dyker upp och bjuder 60 pensionerade skådespelare på en tjugondag Knut-fest av generösaste slag.

Halina är fotterapeut på Lilla Sicklakliniken, helt nära Stockholm. Hennes kunder har för vana att runda av arvodet med några kronor, som går ned i en sparbössa. Den töms strax före jul och Halina ser till att årets behållning, som blir ett antal tusenlappar, går till olika välgörande och stimulerande ändamål. I år ville teatervännen Halina göra nånting för skådespelare, som inte längre står i rampljuset. Annicka Kronberg och Kent Malte Malmström kontaktades och födde idén att göra en slutpåjulentillställning för Höstsols pensionärer i Teaterförbundets festsal Stallet.

Annicka var värdinna för en måltid, där huvudrätten bestod av en fiskgryta av kulinariskt slag, tillagad av själva sponsorn, Halina. Till kaffet presenterade Kent Malte med ”Välkommen, bienvenue, welcome” en cabaret, där Yvonne Lundeqvist och Berit Tancred sjöng och spelade norskt (Pröysen), Eva Norée till gitarr spanskt, Axelle Axell och Lasse Zackrisson franskt (Piaf) och Monica Nielsen svenskt (Olle Adolphson). En finstämd föreställning, högt uppskattad.

Inte nog med det. Alla gästerna fick en kartong med bästa choklad och en biocheck att ta med sig hem. Så nog var detta en helkväll – tacka arrangörerna Annicka och Kent Malte för det. Och först som sist finansiären Halina Bengtsson och hennes kunder!

PER SUNDSTRÖM

EkoTegel

PULP ART SURFACES
THE ONLY ECO WALL SKIN
MADE IN THE U.S.A. – PATENT PENDING

100% ÅTERVUNNET

Miljövänliga 3D wall skins till film, tv, reklam, mässor, teatrar, utställningar och skyltning.
Våra wall skins finns i 10 olika strukturer är tillverkade av 100% återvunnet papper, kartong och träflis.
Du designar ditt eget motiv som antingen dekormålas eller UV-printas digitalt*.
Alla våra wall skins kan återvändas, återvinnas eller komposteras. Vi tänker på miljön!
Kontakta oss så berättar vi mer.

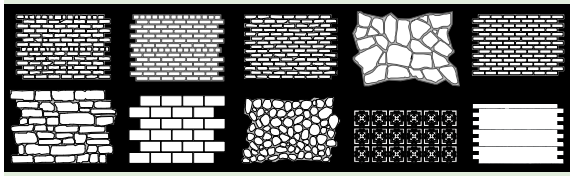

*) 10 olika strukturer varav 7 st kan UV-printas digitalt, alla kan dekormålas.

Info och inspiration:
www.ekotegel.se
info@ekotegel.se | tel: +46 70 3206006
Finns på lager i Stockholm

TJ TEXT & BILD AB

Första mötet i den normkritiska gruppen

Förbundet satsar stort för att förändra synen på mångfald och jämställdhet på scen och i film.

Teaterförbundets kongress 2014 gav en tydlig signal: arbetet med mångfalds- och jämställdhetsfrågorna ska prioriteras.

I augusti togs första steget och en normkritisk arbetsgrupp började jobba. Nu har också en referensgrupp bildats för få arbetet att nå ut i förbundet.

För medan det i den normkritiska gruppen sitter representanter från förbundsstyrelsen, ska referensgruppens medlemmar representera många yrkesgrupper och arbetsplatser.

Syftet är att få ge input om hur det ser ut och vad som behöver göras. Ett grässrotsarbete för raka rör mellan medlemmar och beslutsfattare.

– Vår referensgrupp är våra ambassadörer. Genom oss har de en ingång till förbundet samtidigt som förbundsstyrelsen står i kontakt med våra ambassadörer. De kan berätta om vad som inte funkade på filminspelningen, exempelvis att vi med funktionshinder tänker så här. Vi behöver deras input, säger normkritiska arbetsgruppens ordförande Inga Onn.

Vid referensgruppens första möte fanns också Måns Clausen med:

– Referensgruppen har inflytande. Genom oss har de ingång till verkställande utskottet och kan påverka.

– Nu måste det hända saker. Vi ska bli operativa och inte bara sitta och prata om de här frågorna. Som ordförande måste jag vara visionär och ställa frågan: Hur gör vi det? Och då behöver vi vår referensgrupp, säger Inga Onn.

Båda är överens om vilken den stora utmaningen är:

– Att få branschen att ta till sig och jobba med frågorna.

Så började de referensgruppens första möte, en heldag en söndag. Fem fanns på plats, och ytterligare fem hade anmält sig. De kommer ifrån musikalscenen, operavärlden, utbildningar och frigrupper.

Deras erfarenheter, entusiasm och ett brinnande engagemang bidrog till diskussioner, liksom ”demokratiagenten” Barakat Ghebrehawariats föreläsning om ”Bortom vi(t) och dom – att prata om att prata om det”.

GERT LUNDSTEDT

Svensk scenkonst i Ryssland

Teaterunionen verkar för att sprida svensk scenkonst internationellt.

23-29 mars arrangerar Teaterunionen tillsammans med Pskov Dramatic Academy Theatre en svensk scenkonstfestival i ryska Pskov.
Unga Klara, Backa Teater, Poste Restante och Claire Parsons Co kommer att vara på plats och på programmet står föreställningar, workshops, performance, föreläsningar och readings av svenska pjäser översatta till ryska.
Projektet finansieras av Svenska Institutets program Creative Force och syftar till att stärka öppenhet och demokrati.

För mer information om Teaterunionens verksamhet, besök oss på teaterunionen.se

teaterunionen

www.teaterunionen.se // info@teaterunionen.se // 08-462 25 30

När får vi se en Medea, Ofelia eller Nina i rullstol?

All the world is a stage! Ledsen Shakespeare, men tyvärr har det aldrig varit ett helt sant påstående. Under väldigt lång tid fick kvinnor inte stå på teaterscenen. Den vite heterosexuelle, normalfungerande mannen har genom alla tider varit överrepresenterad, i alla sammanhang.

I en artikel i DN nyligen beklagade sig Julia Dufvenius över att som 40-årig kvinna inte få sin historia berättad på scen och film. Det hon beskriver är dessvärre helt sant, det är jag den första att skriva under på.

Samtidigt vill jag skrika: ”Själv har jag aldrig någonsin känt mig representerad på vare sig scenen eller vita duken. Inte som tonåring, och inte vid 25, 30 eller 35 heller”.

Varför? Jag är kvinna och rullstolsburen. Jag tillhör en av samhället marginaliserad grupp och berättelserna om mig och mina likar är därmed obefintliga. Det behöver inte vara så. Nyskriven dramatik borde bana väg, och klassiker tål att nytolkas.

När får vi se en Medea, Ofelia eller Nina i rullstol? Finns det någon regissör som skulle våga sig på den typen av läsart? Jag vill tro det, men hittills har vi mest sett det omvända förhållningssättet. I de ytterst få fall som en person med rörelsehinder överhuvudtaget porträtteras, görs det nästan alltid av en gående skådespelare. Undantagen är så få att de kan räknas på ena handens fingrar. I den bästa av världar ska ju alla skådespelare kunna spela alla roller, men där är vi inte än.

Om det med detta utgångsläge – var det briljant eller rena vansinnet av mig att utbilda mig till skådespelare? Det har jag fortfarande inget entydigt svar på, men jag vet varför jag gjorde det. Jag har alltid drivits av passion. Passion och nyfikenhet.

Jag vill utforska spännande levnadsöden och djupdyka i det mänskliga psyket. Kärleken till teatern och lusten till att stå på scen har fått mig att fortsätta. Envist har jag vägrat ge upp, trots motstånd eller stundtals ifrågasättande attityder från syo-konsulenter, lärare och statliga scenskolor. Min största styrka är att jag inte låter min begränsning hindra mig, jag ser den som en tillgång istället. Ofrivilligt har min passion fått mig att bli en representant för det icke-normativa. Politiken är inte min drivkraft, men varje gång jag ställer mig på scen så blir det automatiskt ett statement, för att jag tillhör en osynliggjord minoritet.

Jag har inget emot att ge röst åt en grupp, inte alls, men det var inte det som var min ursprungliga intention. Jag ville bara göra det jag älskar och är bra på, det som tänder en gnista hos mig! Jag vill bli ihågkommen för starka rolltolkningar och förmågan att trollbinda en publik.

Om ni prompt måste fokusera på mina yttre attribut, minns då mitt leende, mina pigga ögon och mitt enorma hårsvall.

MARIA WÄRME
SKÅDESPELARE

Schablonbeloppet för omräkning av tillfälligt konstnärligt arbete är 165 kronor från och med den 1 januari 2015.

Kom ihåg att skicka in dina kassakort löpande även om du inte har fått arbetsgivarintyget från din arbetsgivare. Det är kassakortet som är din ansökan om ersättning.

Kom ihåg att alltid räkna om tillfälligt konstnärligt arbete som du har utfört under 2015 med 164 kr.

Kom ihåg att arbetsgivarintyg (i original) samt blanketten Komplettering till arbetsgivarintyg alltid ska skickas in efter avslutat arbete. Har du ett tillfälligt konstnärligt arbete är det viktigt att arbetsgivaren även anger vilka dagar som arbete utförts (ex. arbete 4 dagar under en två veckorsperiod. Vi behöver veta vilka dagar som du har arbetat).

Kom ihåg att alltid skicka in en kopia på ditt anställningsavtal/kontrakt när du får det.

Kontakta oss: Du är alltid välkommen att höra av dig till oss om du har frågor.

Ring oss på kultursektionen, mellan kl. 09:00 - 11:00 på 0770 - 77 77 88 och välj knappval 4 eller skicka ett mail till kultursektionen@unionen.se

Mer information hittar du på vår webbplats, www.unionensakassa.se/kulturarbete

UNIONEN
A-KASSAN

Från skiss till kostym

Aldrig mer ensam!
Så säger kostymskaparen Kersti Vitali Rudolfsson om sitt samarbete med tillskäraren Karin Höeg. I processen att gå från skiss till kostym är det en viktig aspekt att de är två personer.

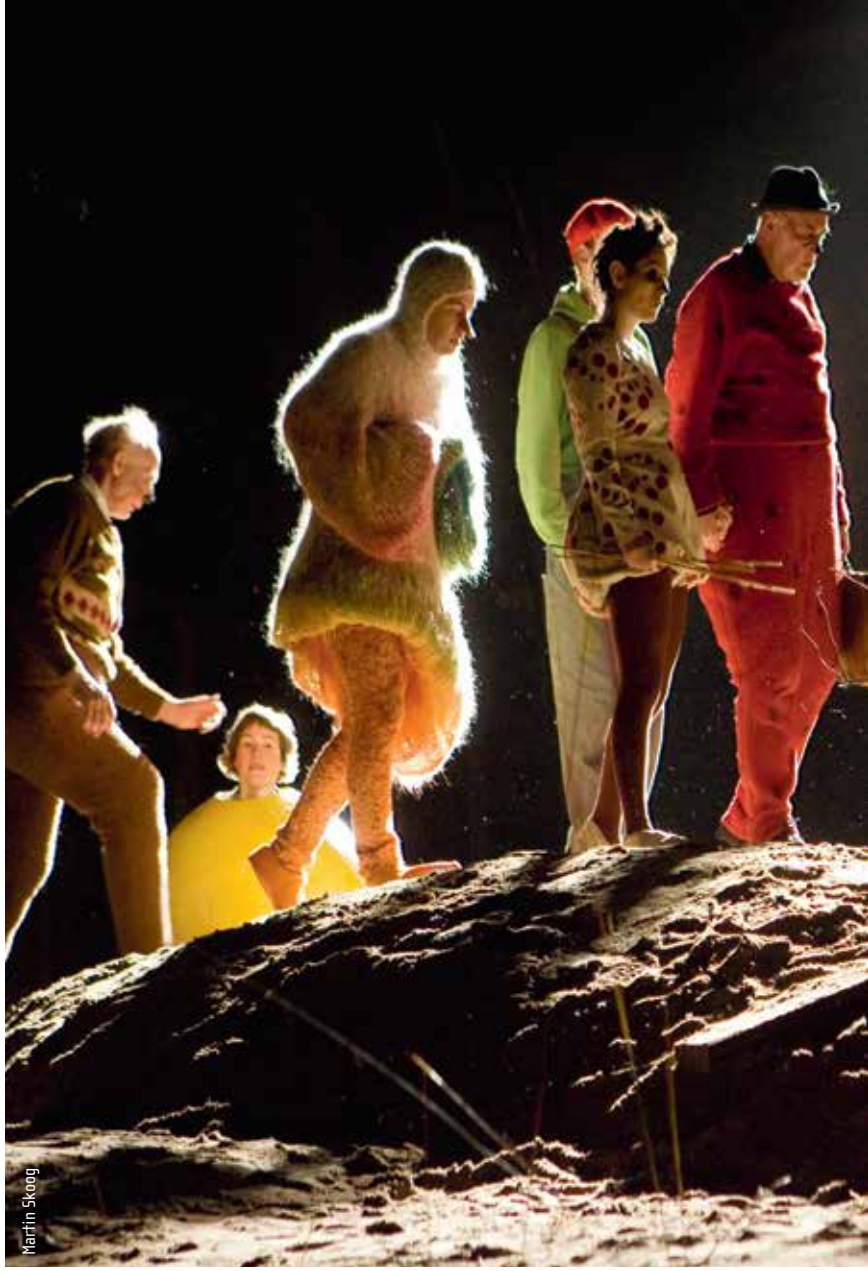

I "Vems lilla mössa flyger" delade Karin och Kersti på kostymuppdraget. Kersti kallar Karin för kostym-ingenjör, hon har tillverkat allt från blåbär till isbjörnar och delfiner.

Kersti och Karin kan inte nog betona vikten av gott samarbete för att rätt flöde ska uppstå i processen när kostymer tillverkas. De har jobbat ihop länge och Scen & film besöker dem inför premiären av " Det flygande barnet" av Roland Schimmelpfennig på Orionteatern.

– Här har det där tajta samarbetet alltid funnits. Jag har återkommande gjort kostymer för teatern, faktiskt sedan starten 1983. Här möter vi allt tillsammans och kommunicerar mycket. Det arbetssättet har jag nog aldrig släppt, säger Kersti

I "Det flygande barnet" handlar kostymskapandet mest om att hitta, trolla och fixa med befintliga samtida kläder. Ska nya kostymer skapas händer det att Karin och Kersti delar på uppdraget som i föreställningen "Vems lilla mössa flyger".

– Jag brukar kalla Karin för kostym-ingenjör. Hon har gjort både blåbär och tutt-hissar, hon har konstruerat isbjörnar och delfiner.

De har arbetat ihop med mega-föreställningar som Carmina Burana och Kristina från Duvemåla, men då väljer de att ha skilda ansvarsområden. Likaså bildar de team på institutioner.

– När jag arbetar på institution säger jag att jag vill ha med mig en kollega. "Kan hon fatta beslut?" får jag ofta frågan. Då säger jag; absolut. När Karin tar provningarna, så tar hon beslutet. Vi känner full tillit till varandra. Det är prestigefritt och vi är lika mycket intonade på samma föreställning. Det är fantastiskt, säger Kersti.

Kersti och Karin träffades 1991 när Stockholms musikdramatiska ensemble satte upp Carmina Burana, med en kör om 120 personer i Hammarbyhamnen. Karin och Anna Persson ledde kostymarbetet, Kersti gjorde kostymerna och det var lågbudget.

– Vi gjorde en röd bravurklänning till den vackraste kärleksscenen. Den syddes i organza, ett tunt fintrådigt och glest tyg, på skrå som gav ett fint fall. Det var en fantastisk skapelse. Men till syvende och sist fick hon en beige tröja, grå kjol, platta skor och ett rött hårband, det var bara så, säger Karin.

För Kersti var det befriande att möta Karin och Anna i arbetet med Carmina Burana.

– Två personer som aldrig sa nej, som engagerade sig och förstod hur svårt det kan vara. Vi blev ett team med en gång. Jag behövde inte komma med tjusiga skisser. Ni gjorde det mesta och det bästa av allting!

"Kristina från Duvemåla" sätts nu upp för tredje gången. Kostymerna återanvänds så gott det går, vilket inte alltid lockar verksamma i en ateljé. I Göteborg lyckades teamet med entusiasm och engagemang få personalen att se de många och noggranna detaljerna i arbetet.

Så började alltså Karin och Kerstis samarbete. Oavsett om de haft luckor på flera år, hittar de alltid tillbaka till det där flödet som präglade arbetet med Carmina Burana. Flödena kan visserligen se olika beroende på förutsättningar och möjligheter, påpekar Kersti. Men Carmina Burana, menar hon, är nog det mest enastående hon varit med om på alla plan. Både processmässigt, innehållsmässigt och resultatmässigt.

– Lars Rudolfsson arbetar ju i en anda, att alla ska med på tåget. Då är det ingen idé att komma med skisser om hur det ska se ut långt innan processen har satt igång. Det finns en idé, ett språk, en ton som vi alla ska hitta, sedan kommer detaljerna. Carmina Burana är inte heller en linjär historia. Vi visste vissa förutsättningar i handlingen, en man i husvagn, en kvinna i telefonkiosk, en kärlekshistoria skulle uppstå, modern tid, och vi hade alla fallit i trance för filmen Zigenarnas tid. Vi ville ha det lilla och gråa, och samtidigt hitta det där enormt förhöjda poetiska uttrycket.

För Kersti är kostymskapande främst historieberättande, inte kostymuppvisande.

– Men jag vet hur det blir när det inte är välgjort och hur hopplöst det kan kännas. För mig måste det vara kvalitet. Och den kunskapen är mer Karins än min.

Att se hur en kavaj växer fram från ett tyg med kritor, bitar, tråckeltrådar och provningar och när den sitter som den ska, det är en njutning, menar Kersti.

– Så upp med en söm, justera och skillnaden blir så enorm. Det är verkligen en formgivningsfråga. Publiken kanske inte registrerar, men det blir helgjutna personer när det sitter bra, säger Kersti.

Hur är det då med den enskilde artistens möjlighet att uttrycka sin känsla och påverka sin rollkaraktär?

– Det där är intressant. Hur vi gör när vi känner någons tvekan, säger Kersti.

Karin säger att det gäller att ta reda på om det är ett adekvat motstånd mot något eller om det är ett personligt eller privat motstånd, för sådant ska ju inte styra över kostymens uttryck.

– Ja det får man ju fundera över. Och vara försiktig så att man inte trycker på för hårt och inte heller lägger sig med en gång eller ge efter med sina idéer.

Att göra kostymer innebär många beslut. Det finns många gånger ett motstånd från artister för att möta kostym – som om

”Det går inte att hävda ett uttryck på en kostym som inte är grundat i en själv. Då är det en styrka att vara två och kunna bolla tankar emellan sig. Det är gynnsammare, tryggare och skönare för alla inblandade”.

Kersti Vitali Rudolfsson

– Om en barockopera ska sättas upp på en tom scen, då måste det få vara tyger och kvalitet i tillverkningen. Det kräver substans och det förstod produktionsbolaget som satte upp Xerxes på Artipelag, säger Kersti Vitali Rudolfsson.

det begränsar friheten för dem, menar båda. Men mötet med kostym, är även ett steg in i rollen, och ska helst inte ligga för långt före rollarbetet på scenen, menar Kerstin.

Förra året gjorde Kersti och Karin operaföreställningen Xerxes på Artipelag, Karin var ateljéchef, tillskärare och skräddare. Sara Klänge gjorde mask- och perukdesign. Både den, liksom ”Kristina från Duvemåla” är uppsättningar med förutsättningar likt institutionsteatrarnas, samtidigt som de är fria produktioner.

– Xerxes är av få produktioner med adekvat ekonomi, i relation till vad vi skulle göra. Vi hade tillräckligt mycket pengar till material och tillräckligt mycket pengar per kostym. Men det var en kamp att nå dit. Om en barockopera ska sättas upp på en tom scen, då måste det få vara tyger och kvalitet i tillverkningen. Det kräver substans. Produktionsbolaget hade ingen tidigare erfarenhet av opera, så det var en övertalningskampanj.

Karin är utbildad herrskräddare och tidigare anställd på Kungliga Operan. Hon vet exakt vad allt kostar. Även om också Kersti har god inblick i ekonomi – hennes arbete inom filmvärlden har drillat budget-tänket.

– Men kunskap om kostymtillverkning känner få producenter till. De vet vad det kostar att hyra in maskiner, men har svårt att acceptera 40 timmar för att sy en kostym, inklusive provningar. Varför lägga ut 22 000 kronor på en kostym när det går att köpa en billig på H&M, är ett vanligt svar, säger Karin.

Men produktionsbolaget förstod vikten av kvalitet.

– Xerxes är på många sätt en omöjlig historia och kan tolkas hur som helst. Jag har svårt att gå in i tiden med kungar och så som är beskrivet i librettot. Jag började jobba med referensbilder och en del skisser, och vi började tillverkningsprocessen tidigt så att allt var provningsklart till att de skulle repetera. Scenografi och kostym tillverkades här på Orionteatern, säger Kersti.

Karin och Kersti åkte, som de brukar, till London för att handla tyger. Även Sara Klänge var med denna gång. De kom hem med en hög inspirerande material. Karin började skära, och vid kollationering var mycket klart. De satte upp kostymer på dockor och presenterade dessa med teckningar och förlagor, bakom stod scenografin.

– Det fanns inget utrymme att involvera artisterna på förhand. Så de var tvungna att bara digga vårt förslag. Det var lite oroligt. Vi fick processa en del med en kvinnlig sångare. Hon hade en helt annan bild av kläderna, vilket var lite tålamodsprövande. Saker och ting blir bäst om de växer fram. Men hon erövrade kläderna, och det är bättre än om hon bara lydigt hade satt på sig dem.

Venus var ett stort kostymjobb (epok) och Kersti och Karin gjorde det på egen hand. Som vanligt delade de på jobbet, men med delvis olika fokus. Karin följde arbetet i ateljén medan Kerstis fokus låg på scengolvet. Uppdelningen mellan dem är helt oproblematiskt

Att som på Orionteatern ha tillgång till en egen ateljé gör det möjligt att skapa utrymme för tålamod, att låta saker och ting ta tid.

– Det är ju en inkänningsprocess och två personer kan växelarbeta. Du behöver inte vara den där som står och säger emot. Det blir även enklare för den på andra sidan. Vi bildar inte en pakt, som driver igenom sin grej. Det blir ett flöde mellan oss alla tre, säger Karin och Kersti.

Det går inte heller att hävda ett uttryck på en kostym som inte är grundat i en själv, påpekar Kersti. Då är det åter igen en styrka att vara två och kunna bolla tankar emellan sig. Det är gynnsammare, tryggare och skönare för alla inblandade.

Att jobba mot institutioner är lite av en annan process. Det gäller att vara införstådd med vad som händer under repetitioner, och samtidigt förstå vad som händer i ateljén. Och tillverkningen börjar vanligtvis långt innan repetitionerna är igång.

– Det går ofta inte ändra på saker som är lagda. Den tröskeln kan ibland kännas jättehög. Det har ju skett en förändring i ekonomi och effektivitet på teatrarna, det är mer pressat, rörelsefriheten är begränsad idag, folk blir trängda, säger Kersti.

Och all utveckling som på teatern går mot det industriella är tråkig, menar båda.

Finns det saker som går att förändra i arbetsprocessen, rutiner och andra för att förbättra flödet mellan scen och ateljé?

– Jag önskar en fick vända på det pågående skedet. Att ateljéerna kommer närmare produktionen. Som när vi satte upp Romeo & Julia på Dramaten/Elverket med Melinda Kinnaman i ett samarbete med Cirkus Cirkör. Och Katrine Wideman som regissör. Då fick jag igenom att en liten grupp från ateljén på Dramaten fick flytta med mig till Elverket. Det tror jag inte skulle gå idag. De jobbade med mig hela tiden. Det var toppen och jag tror ateljépersonalen älskade det. Det är viktigt att vara en del av båda världarna. Att alla blir ett team, att jobba in flödet med varandra.

Det händer ju nästan inte att skräddare på institutioner får följa repetitioner, påpekar Karin. Själv smet hon ner på en repetition efter att ha gjort hattar till en föreställning på operan.

– Visst, i en pressad situation kan inte en skräddare sitta en halv dag på repetitioner, men rent mentalt är det precis vad de borde. Alla ser ju så olika saker, säger Karin.

– Jag kan bara svara att man måste föra ihop teamen bättre. Då kommer engagemanget. Annars försvinner en del av teaterns grundfundament, säger Kersti.

MAGDALENA BOMAN

Gästsolister sparkas utan ersättning för repetitioner

Scen & film inleder en serie om arbetet i Teaterförbundets många olika avdelningar. Vi börjar med sångarnas yrkesavdelning:
– Operasångare är utsatta gentemot arbetsgivarna och de upplever sig sällan som ett kollektiv, säger ordförande Tove Dahlberg.

Det är några skäl till att Tove Dahlberg engagerar sig fackligt.

– Som gästsolist kan du få sparken efter ett genrep eller till och med efter premiär om Maestron eller dirigenten inte är nöjd med dina insatser. Du får då gå utan att få ersättning för repetitionstiden. Det är rent horribelt, säger Tove Dahlberg.

Den rådande anställningsformen för gästsolister vid stora operahus, både i Sverige och på kontinenten, är grunden för hennes eget engagemang i fackliga frågor. Tove har jobbat mycket som gästsolist utomlands och menar att vissa strukturer i branschen är nödvändiga att ändra.

En solist kan ha repeterat i fem veckor och haft kostnader för dubbla boenden under repetitionsperioden, och ändå få sparken. Om operahuset är juste kan det ibland ge någon form av ekonomisk kompensation för nerlagt jobb, men det har ingen skyldighet att göra det. Strukturen är i grunden felaktig, menar Tove, Istället får sångarna ett högt föreställningsgage.

– Jag kanske inte lyckas ändra på detta under min tid som facklig ordförande, men det är i alla fall ett av mina mål att frilansande sångare får någon form av grundskydd.

Hon strävar också efter att skapa vida kontaktytor mellan sångare, så att det på så vis ska bli möjligt att kollektivt tala om löner istället för att var och en sitter som ensamma satelliter. Som kollektiv blir det möjligt att dela med sig av tips, råd och kunna ge stöd till andra kollegor.

– Jag vill även att banden ska bli starkare till andra yrkesgrupper som har musiken som gemensam nämnare. Vi kommer att ha ett gemensamt medlemsmöte med musikalartisternas avdelning och artistavdelningen, samt dansavdelningen. Vi har mycket att lära av varandra.

Den 10–12 april har sångaravdelningen planerat en kurs ihop med Operahögskolan. Röstcoachen Peter Berme, specialist på Bel canto, besöker under tre dagar Operahögskolan. Varje dag börjar med en föreläsning och därefter följer individuell coachning inför auskulterande publik. Fem studenter från Operahögskolan får var sin 50-minuters coachning, resterande 13 platser går till Teaterförbundets medlemmar. Den här typen av kompetenshöjande kurser hoppas sångavdelningen att de ska kunna fortsätta ha kontinuerligt.

Sångarna har också samlat in frågor från medlemmarna till Försäkringskassan gällande de problem som bland andra kombinatörer (sådana som är både A och F-skattare) stöter på i sin kontakt med Försäkringskassan. Svaren från Försäkringskassan ska redovisas i mars.

– Vi vill också ordna ett möte med kulturministern för att få höra vad hon har för visioner för våra yrkesgrupper. Vi har bett våra medlemmar skicka in frågor som är relevanta för dem till oss.

Sångarna planerar att ha ett seminarium på scenkonstbiennalen där avdelningen vill fördjupa tankar kring vad som skiljer och förenar operasångare och musikalartister. De vill belysa hur en färdig musikalisk struktur kan påverka iscensättning och gestaltning på scen, säger Tove Dahlberg.

Yrkesavdelningen ordnar provsjungningar tillsammans med Arbetsförmedlingen Kultur och media, de får ofta förfrågningar om provsjungningar men tycker urvalet är svårt. Därför arrangerar sångaravdelningen en provsjungning ihop med förmedlingen i höst.

– Det är ett faktum att sångare utan agent har svårt att få komma med på provsjungningar, säger Tove Dahlberg.

MAGDALENA BOMAN

Den 20 april hålls ett gemensamt medlemsmöte för sångar-, dans-, musikal- och artistavdelningarnas medlemmar.
Den 27 april håller sångaravdelningen årsmöte med en inbjuden deklarationsexpert.
Anmälan till Bel canto-kursen senast den 23 mars: belcanto@teaterforbundet.se Kontaktuppgifter till sångaravdelningen: sangaravdelningen@teaterforbundet.se

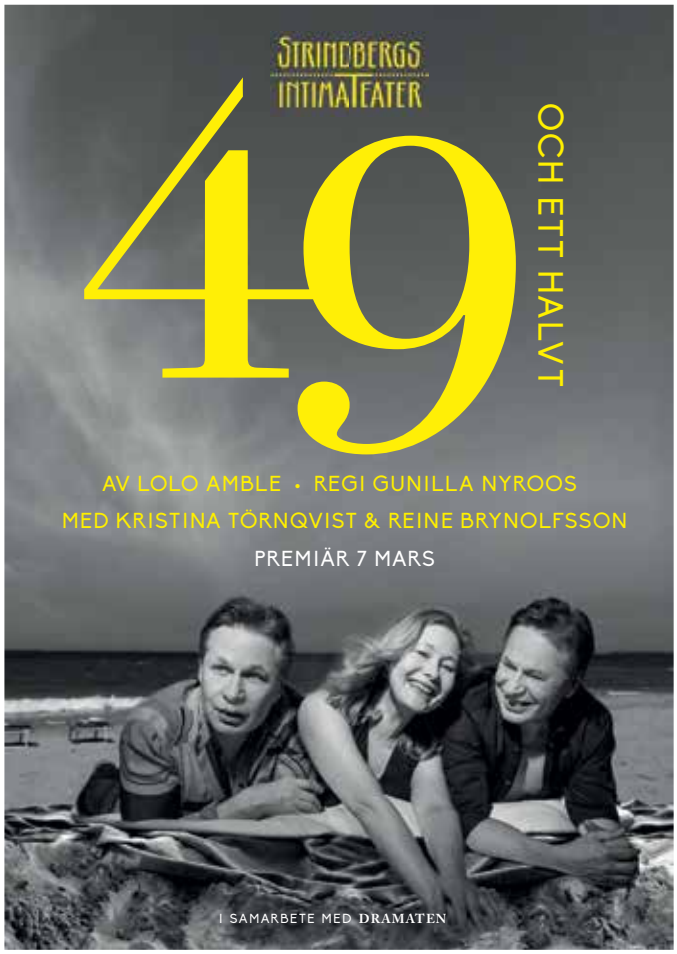

Hällefors folkhögskola

Studera i höst?

- Teaterpedagogutbildning inriktning communityteater
- Teater för dig med Asperger

Sista ansökningsdag 5 maj. Läs mer på www.folkis.nu

Hällefors folkhögskola
Adress: Klockarv. 16, 712 33 Hällefors
Filial: Jordgatan 6, Örebro

TERAPIAINSTITUTET HJÄLPER DIG ATT BLI AV MED DIN SCENSKRÄCK!

- När du undviker möten där du måste presentera dig
- Småljuger eller manipulerar för att slippa presentationer
- Får kraftiga symtom innan du ska äntra scenen
- När din energi och kraft blir dränerad

08-649 15 00 **www.terapiainstitutet.se**

STOCKHOLMS DRAMATISKA HÖGSKOLA

KURSER & PROGRAM INFÖR HÖSTEN 2015

- Deltagande berättande – design och produktion, 30 hp
- Dokumentärt berättande, 30 hp
- Internationell scenkonst, 60 hp
- Kunskapsfilosofi 1, 10 hp
- Movit – regi och dramaturgi för rörelsebaserad scenkonst, 60 hp
- Performativ kritik, 30 hp
- Perukmakeri och maskering för film, 30 hp

Ansökningsperiod 16 februari–2 april

Mer information på www.stdh.se

STOCKHOLMS DRAMATISKA HÖGSKOLA
Stockholms konstnärliga högskola

UusiTeatteri
Nyskapande tvåspråkig barn- och ungdomsteater

www.uusiteatteri.se

KONSTNÄRSNÄMNDEN

Utlysningar inom teater, dans och film

ARBETSSTIPENDIUM

Sista ansökningsdatum 9 april, e-ansökan 15 april

RESEBIDRAG INTERNATIONELLT KULTURUTBYTE

Sista ansökningsdag 27 april, e-ansökan 4 maj

STUDIOSTIPENDIUM I STOCKHOLM

Inom dans

Sista ansökningsdag 27 april, e-ansökan 4 maj

Konstnärsnämnden är en statlig myndighet som främjar konstnärernas och konstarternas utveckling såväl genom fördelning av bidrag som andra åtgärder.

www.konstnarsnamnden.se
08-506 550 00

K

Vill Du bli LOGONOM?

Läs LOGONOM-programmet 120 hp på SMI!
– En tvåårig högskoleutbildning

Du får kompetens att arbeta med

- muntlig kommunikation i olika former
- rösten och talet i konstnärliga sammanhang
- förebyggande röstvård
- ledarskap och kommunikation

Sista datum för ansökan 15 april – Läs mer på hemsidan www.smi.se

Stockholms Musikpedagogiska Institut
08-611 05 02 info@smi.se www.smi.se

MUSIK•ALLIANSEN

anställer frilansande musiker och sångare!

Ansök 16 februari–27 mars 2015.

Information om Musikalliansen
och hur man ansöker finns på
www.musikalliansen.org

Dansalliansen

nyanställer dansare
1 september 2015.

Ansök 16 feb – 7 apr.

www.dansalliansen.se

Teater Alliansen anställer fler skådespelare

TeaterAlliansen är ett bolag som ägs av Svensk Scenkonst, Teaterförbundet och Trygghetsrådet TRS. TeaterAlliansen har som uppgift att ge grundanställning till frilansande skådespelare på det offentligt stödda teaterområdet. Bolaget finansieras genom statliga bidrag och har i dag 130 skådespelare anställda.

TeaterAlliansen har, genom utökade statliga bidrag, fått möjligheten att anställa fler skådespelare och har därför beslutat att genomföra en ny anställningsomgång under 2015. Det betyder att cirka trettio frilansande skådespelare kommer beredas anställning på samma villkor som gäller för övriga av bolaget anställda skådespelare. Anställningen för de antagna beräknas påbörjas den 1 september 2015.

De anställda tar tjänstledigt för arbete hos andra arbetsgivare på teaterområdet. Har du redan en frilans-anställning eller har träffat ett framtida frilanskontrakt som skådespelare är det alltså inget hinder för anställning hos oss.

Grundkraven är att den sökande ska:

- ha frilansat de senaste tre åren och under den tiden ha haft anställning inom yrket minst tolv månader
- under de senaste femton åren ha haft minst fem års sammanlagd anställning vid teatrar med statligt bidrag antingen institutionsteatrar eller fria teatrar.

Obs! Sista ansökningsdag är söndagen den 31 maj 2015.

Vill du söka?

Mer information om verksamheten och formerna för ansökning finns på vår hemsida: **www.teateralliansen.se.**
Tidigare ansökningar finns kvar i vår databas. Du, som vill söka igen, kan gå in och komplettera din tidigare ansökan.

TeaterAlliansen, Kvarnholmsvägen 56, 131 31 NACKA
Telefon: 08 - 452 21 20
E-post: teateralliansen@teateralliansen.se
Hemsida: www.teateralliansen.se

Förbundsnytt

Kostnadsfri upphovsrättslig förhandlingshjälp

Genom Teaterförbundets förhandlingsavdelning har alla medlemmar tillgång till en grundläggande rådgivning genom att kontakta medlemsjouren. Upphovspersoner och utövande konstnärer kan även få upphovsrättslig förhandlingshjälp.

Genom Rättighetsbolaget har det funnits en utvidgad upphovsrättslig förhandlingshjälp för upphovspersoner (regissörer, scenografer, kostymdesigner och A-fotografer). Nytt från och med den 1 januari 2015 är att denna nu utvidgas till att också omfatta utövande konstnärer (skådespelare, dansare, sångare och andra artister).

Det innebär att tre advokater med särskild kunskap om upphovsrättsliga frågor kan anlitas kostnadsfritt för kontrakt på film/tv/medieområdet. För upphovsmannagrupperna finns rätt till fem timmars avgiftsfri förhandlingshjälp/juridisk rådgivning och för utövargrupperna tre timmar.

Att den kostnadsfria rådgivningen omfattar fler timmar för upphovspersoner motiveras av att kontrakten i regel är mer komplexa än för utövare.

Läs mer på teaterforbundet.se under fliken Upphovsrätt.

Nytt tillägg vid föräldrapenning

Vid föräldraledighet har du rätt till ett kollektivavtalat tillägg till den föräldrapenning du får från Försäkringskassan. Olika regler gäller för de som arbetar vid en institutionsteater och de som arbetar hos övriga arbetsgivare.

För de som arbetar vid en institutionsteater betalas tillägget ut av din arbetsgivare. Du har rätt till ett föräldrapenningtillägg under högst 180 dagar. För de flesta är tillägget 10 procent av lönen.

De som arbetar under Teaterförbundets övriga avtal utanför institutionerna omfattas av en ny försäkring, FPT (föräldrapenningtillägg) som administreras av försäkringsbolaget AFA och började gälla den 1 januari 2014.

Observera att man själv måste ansöka till AFA för att få del av försäkringen. Läs mer på afaforsakring.se under fliken Privatperson.

TCO gör musikvideo

TCO har tagit fram en ny film om kollektivavtalets fördelar, *Business Like a Swede*, där den framgångsrika företagsledaren rappar: ”No government involved, just two parts that are king!”. I Business like a Swede möter vi en kvinna som driver företag på svenskt vis. Att gemensamt komma överens, arbetsgivare och arbetstagare, om förmåner och villkor visar sig vara ett framgångsrikt koncept och pengarna rasar in i företaget. Genom kollektivavtalet avtalas löneökningar, övertidsersättningar, OB-ersättningar och pensionsavsättningar, med mera. På hemsidan hittar du vilka som har kollektivavtal med förbundet. Under fliken ”Arbetsgivare som omfattas” under respektive kollektivavtal.

Lär dig mer om facket

Teaterförbundet har tagit fram en webbutbildning om fackligt arbete. Utbildningen riktar sig främst till dig som är eller ska bli förtroendevald i någon av förbundets avdelningar eller råd. Men alla som vill lära sig mer om Teaterförbundet och vad det innebär att arbeta fackligt är välkomna att gå utbildningen. Den är öppen för alla!

I utbildningen kan du lära dig mer om Teaterförbundets organisation, vilka frågor förbundet arbetar med, vad det innebär att vara förtroendevald, arbetsrättens grunder, kollektivavtal och hur man förhandlar.

Du når utbildningen via Teaterförbundets hemsida: teaterforbundet.se.

Där loggar du sedan in med ett användarnamn och lösenord som du skapar själv.

Utseendekategorier i Artistkatalogen

Artistkatalogen är Nordens största söktjänst för scen- och filmbranschen. Det är en medlemsförmån för Teaterförbundets medlemmar, att kostnadsfritt få vara med i katalogen. Målet med katalogen är att skapa en professionell mötesplats mellan casting directors/rollsättare/producenter och artister/scen- och filmskapare inom 30 olika yrkesgrupper.

Under det senaste året har det förts en diskussion kring hur artisterna presenteras i Artistkatalogen. I grunden handlar det om att Teaterförbundet inte vill att Artistkatalogen ska användas för att reproducera stereotyper. Förbundet uppmuntrar en utveckling av scenkonst och film där normer förändras och förnyas.

I dagsläget kan man välja att visa ålder, längd, hårfärg, ögonfärg och utseende. Den kategori som främst diskuterats är ”utseende”, som är uppdelad i åtta geografiska delar av världen. Man kan bara välja en kategori i dagsläget. Kategorin ”Utseende” lyfts därför tillfälligt bort ur Artistkatalogen, till dess att ett nytt förslag på struktur har arbetats fram.

Teaterförbundet / för scen och film

Förbundsstyrelsen

***Verkställande utskott*: Anna Carlson** (skådespelare) ordförande, **Minna Krook** (koreograf), vice ordförande, **Thomas Nording** (scentekniker), **Peter Schildt** (filmregissör), **Theresé Hörnqvist** (producent).

Övriga ledamöter: **Måns Clausen** (skådespelare), **Ulrika Dalenstam** (administratör), **Robert Forsman** (tekniker), **Zofi Nilsson** (scenograf), **Simon Norrthon** (skådespelare), **Daniel Norgren Jensen** (dansare), **Martyna Lisowska** (musikalartist), **Inga Onn** (skådespelare), **Pontus Plaenge** (skådespelare/regissör), **Annika Stödberg** (maskdesign film).

Kontakt: Förbundsstyrelsens e-postadresser finns på webben under fliken förbundet/organisationen.

Teaterförbundets kansli:

Besöksadress: Kaplansbacken 2A
Postadress: Box 127 10, 112 94 Stockholm.
Telefon: 08-441 13 00
Öppettider: Vardagar: 9.00–16.30

E-post: info@teaterforbundet.se
Hemsida: www.teaterforbundet.se
facebook.com/teaterforbundet
twitter.com/teaterforbundet

Förbundsnytt

På de här sidorna kan du läsa om vad som är på gång inom förbundet. På **teaterforbundet.se** hittar du mer information och fler nyheter. Har du tips för sidorna mejla ase.axberg@teaterforbundet.se

Medlemsannonser

Uthyres Vinodlarhus i Languedoc. Vackert renoverat stenhus i utkanten av medeltida by. Avskild trädgård med strålande, vidsträckt utsikt över böljande vinfält och början av Pyrenéerna. Bottenvåning: stort franskt lantkök/allrum med generöst matbord, öppen spis, lässtolar och kanapé. Fullt utrustad köksdel med gasspis, el.ugn, kyl, frys och diskmaskin. Duschrum med toalett och tvättmaskin. 2.dra våningen: 3 sovrum, stort badrum och toalett. Uthyres veckovis eller i längre perioder. För bilder och mer information: se Blocket/Stockholm/Vinodlarhus i Languedoc.
Eller kontakta Gunilla Norlund: gunilla.norlund@spray.se

STARTA EGET FÖRETAG

KURS I MALMÖ 13 APRIL

Har du funderat på att starta eget företag eller står du precis i startgroparna? Välkommen till en kurs där vi bland annat tar upp: Hur börjar man? Olika företagsformer, att ta betalt, att skriva avtal, hur fungerar A-kassan, försäkringar. Är det ett eget företag jag behöver, eller ska jag fortsätta som löntagare?

MÅNDAG 13 APRIL, KL. 9.30-16.00

Ort: Malmö, plats meddelas senare
Anmälan: *tf.medlemsinfo@teaterforbundet.se* eller 08-441 13 27 senast den 25 mars.

Utbildningen är gratis, lunch och fika ingår.

Har du frågor?
Kontakta *julia.reinhard@teaterforbundet.se*
Läs mer på www.teaterforbundet.se

SÖK STIPENDIUM

TEATERFÖRBUNDETS RÄTTIGHETSBOLAG, TROMB

Teaterförbundets Rättighetsbolag utlyser 20 stipendier à 20 000 kr till utövande konstnärer (skådespelare, dansare, sångare) och till upphovspersoner (regissörer, filmfotografer, koreografer, scenografer, kostymtecknare/kostymdesigner, animatörer).

Stipendier kan sökas av de som under år 2015 är 55 år eller äldre och har medverkat i biograffilmer, tv-dramer eller i radioteater. Stipendierna grundas på upphovsrättsersättningar som inte varit möjliga att fördela individuellt.

SÅ HÄR ANSÖKER DU

Ansökningsblankett finns på **www.teaterforbundet.se** under fliken Upphovsrätt/Stipendier. Du kan också beställa en blankett från:

Teaterförbundets Rättighetsbolag, Tromb
Box 12710, 112 94 Stockholm
rattighetsbolaget@teaterforbundet.se
08-441 13 00

Din ansökan ska vara Rättighetsbolaget tillhanda senast fredag den 10 april 2015.

Rättighetsbolaget
/ Teaterförbundets upphovsrätts-tjänst, Tromb

Kalendarium

02 mar **TEMPO Dokumentärfestival**
Sveriges största festival för dokumentära uttryck
Stockholm 2–8 mars.

05 mar **Ansök om bidrag**
från konst- och kulturprogrammet
(Kulturkontakt Nord)

05 mar **Anmälan till Scenkonstbiennalen öppnar**
(Scenkonstbiennalen i Malmö 26–31 maj)

09 mar **Teaterunionens årsmöte**

10 mar **BUFF Filmfestival**
Festival för barn- och ungdomsfilm
Malmö 10–17 mars.

14 mar **KROM – Kropp i rum**
– en unik dans- och konstworkshop från Norge
(Kultur i Väst och Satellit)

16 mar **Möte i Förbundsstyrelsen**

16 mar **Sånggestaltning med Pia Olby**
(Teateralliansen)

17 mar **Sök verksamhetsbidrag till Fri scenkonst**
(Kulturrådet)

23 mar **Möte med koreografen Alessio Castellacci**
Fem dagars workshop i Stockholm.
(Dansalliansen och Danscentrum Syd)

27 mar **Världsteaterdagen**

10 apr **Sök stipendium från Rättighetsbolaget**
(Se annonsen här intill)

13 apr **Starta eget-kurs i Malmö**
(Teaterförbundet för scen och film)

17 apr **Dans- och Cirkushögskolan**
Teaterförbundet besöker utbildningen.

20 apr **Hur marknadsför man sitt projekt(eller sig) i det nya digitala landskapet?**
Medlemsmöte i Stockholm (Sångaravdelningen och Musikalartistavdelningen)

27 apr **Möte i Förbundsstyrelsen**

29 apr **Internationella Dansdagen**

1 maj **Theatertreffen**
Scenkonstfestival i Berlin 1–17 maj

18 maj **Grundkurs i arbetsmiljö TMA**
Två dagars utbildning i Stockholm
för arbetsmiljöansvariga, skyddsombud och chefer.

Staten drar sig ur ansvaret för den regionala kulturen

Diagrammet visar utvecklingen av de statliga och regionala anslagen till de verksamheter som ingår i kultursamverkansmodellen. Denna omfattar numera hela landet utom Stockholm. Från 2010 till 2013 har de regionala anslagen ökat med 16 procent och de statliga med endast 3 procent. År 2014 stod de statliga anslagen och stampade för att nu minska med 1,5 procent för år 2015.

Den statliga reträtten för finansieringen av den regionala kulturen slår särskilt hårt mot de regionala och lokala scenkonstinstitutionerna. Detta eftersom dessa utgör 2/3 av de verksamheter som ingår i kultursamverkansmodellen.

Läs mer på sid 8 i tidningen.

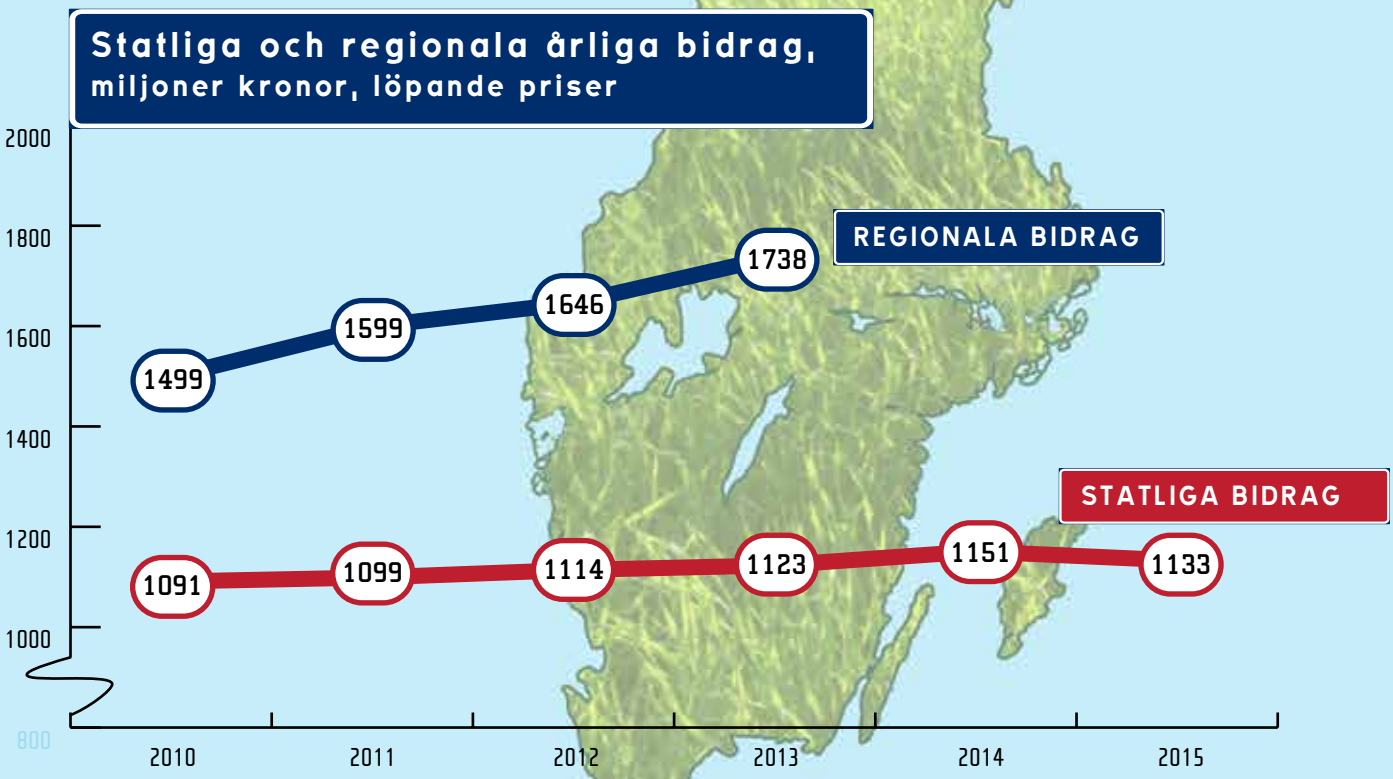

KÄLLA: KULTURRÅDET